

ODRASTANJE U (POST)PANDEMIJSKOM VREMENU ISKUSTVA IZ HRVATSKE

ZAVRŠNI REZULTATI PROJEKTA EWACHange

BORIS JOKIĆ

ANACONDAS (MZO) – EWACHange (HRZZ)

- ANACONDAS - Znanstveno-istraživački projekt financiran od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja (MZO) koji 2021. godine prerasta u EWACHange financiran od strane Hrvatske zaklade za znanost (HRZZ)
- Inicijalni projekt proveden uz podršku Savjetodavnog tijela kojeg su činili:
  - Sindikat hrvatskih učitelja
  - Sindikat Preporod
  - Nezavisni sindikat zaposlenih u srednjim školama Hrvatske
  - Hrvatska udruga ravnatelja osnovnih škola
  - Udruga hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja

EWChange (HRZZ)

- **18** znanstvenica/ka s **4** sveučilišta i **2** javna znanstvena instituta
- Cilj je projekta bio uspostaviti znanstveno praćenje učinaka **pandemije i potresa na sustav odgoja i obrazovanja.**
- Rezultati su poslužili kao osnova za osmišljavanje i uvođenje mjera na sustavnoj razini
- Nacionalni karakter - potpuna reprezentativnost na svim razinama i u svim vrstama obrazovanja

PROJEKTNI TIM

MOJCA JURIŠEVIČ, Odsjek za pedagogiju, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Ljubljani

ANJA PODLESEK, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Ljubljani

VESNA KOVAČ, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

IVANA MIOČIĆ, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

TENA VELKI, Odsjek za društvene znanosti, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta u Osijeku

DANIELA CVITKOVIĆ, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

JASMINA IVŠAC PAVLIŠA, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

AJANA LÖW, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

GORDANA KUTEROVAC JAGODIĆ, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Zagreb

MARGARETA GREGUROVIĆ, Institut za migracije i narodnosti

BRANISLAVA BARANOVIĆ, IDIZ

IRIS MARUŠIĆ, IDIZ

TEO MATKOVIĆ, IDIZ

JOSIP ŠABIĆ, IDIZ

ANITA PENIĆ JURKOVIĆ, IDIZ

JANA ŠIMON, IDIZ

ZRINKA RISTIĆ DEDIĆ, IDIZ

BORIS JOKIĆ, IDIZ

ISTRAŽIVAČKI NACRT MIJEŠANOG MODELA

	OSNOVNA ŠKOLA		SREDNJA ŠKOLA
	RAZREDNA NASTAVA	PREDMETNA NASTAVA	
<i>KVANTITATIVNE ISTRAŽIVAČKE DIONICE</i>			
UČENICI	Istraživanje licem u lice u kojem sudjeluju učenici 4. razreda osnovne škole	Istraživanje licem u lice u kojem sudjeluju učenici 5., 6. 7. i 8. razreda osnovne škole	Istraživanje licem u lice u kojem sudjeluju učenici 2., 3. i završnih razreda srednje škole
UČITELJI	Online istraživanje u kojem sudjeluju učitelji razredne i predmetne nastave u osnovnim školama i nastavnici srednjih škola		
STRUČNI SURADNICI RAVNATELJI	Online upitnici za stručne suradnike i ravnatelje		
<i>KVALITATIVNA ISTRAŽIVAČKA DIONICA</i>			
UČENICI	Individualni razgovori s trijadama – učenik, roditelj, nastavnik iz tri skupine – učenici s teškoćama, daroviti i učenici nižeg SES-a Fokus grupe s učenicima nižih i viših razreda		Individualni razgovori s trijadama – učenik, roditelj, nastavnik iz tri skupine – učenici s teškoćama, daroviti i učenici nižeg SES-a Fokus grupe s učenicima razreda
ODGOJNO- OBRAZOVNI RADNICI	Fokus grupe s timovima za kvalitetu iz osnovnih i srednjih škola koje sudjeluju u istraživanju		
RAVNATELJI	Polustrukturirani razgovori s ravnateljima osnovnih i srednjih škola koje sudjeluju u istraživanju		

ISTRAŽIVAČKI NACRT EWChange

	2021.								2022.					
	SVI	LIP	SRP	KOL	RUJ	LIS	STU	PRO	SIJ	VELJ	OŽU	TRA	SVI	LIP
UČENICI	KVAN 1												KVAN 2	
O-O RADNICI	KVAN 1												KVAN 2	
TRIJADE										KVAL				
FOKUS GRUPE										KVAL				
INTERVJUI O-O										KVAL				

UZORAK ŠKOLA

167 ŠKOLA

84 OSNOVNE ŠKOLE

83 SREDNJE ŠKOLE

UZORAK KVANTITATIVNE DIONICE

- **ODGOJNO-OBRAZOVNI RADNICI** – provedba online u šk. god. 20./21. i šk. god. 21./22.

N=8861

- **UČENICI** – provedba uživo u šk. god. 20./21. i šk. god. 21./22.

N=43495

RAZRED	Lipanj 2021.	RAZRED	Lipanj 2022.
4. razred OŠ	3405	5. razred OŠ	3728
6. razred OŠ	3286	7. razred OŠ	3899
8. razred OŠ	2803		
2. razred SŠ	8985	3. razred SŠ	8845
Završni SŠ	8544		

OSTVARENI UZORCI NA PRIMJERU DRUGOG VALA

UČENICI – 17 472

5. RAZRED OŠ – **3728** (10,87% generacije)

7. RAZRED OŠ – **3899** (11,27% generacije)

3. RAZRED SŠ – **8845** (24,71% generacije)

TEMATSKE CJELINE

ŠKOLA I PANDEMIJA
3 GODINE POSLIJE

JESU LI KLINCI OK?
*PSIHOSOCIJALNO STANJE
DJECE I MLADIH*

**HRVATSKA KAO
(NE)POŽELJNO MJESTO
ODRASTANJA I ŽIVOTA
PERSPEKTIVE UČENIKA**

ŠKOLA I PANDEMIJA
3 GODINE POSLIJE

**VRIJEME NOSI SVOJE. SAD MI SE SVE TO
ČINI NEKAKO DALEKO, ALI OPET IMAM
NEKI FEELING DA NAS JE DUGOROČNO
BAŠ ZEZNULO DA NE KAŽEM NEŠTO
GORE...**

Učenica 3. razreda gimnazije, Zagreb

ŠKOLA I PANDEMIJA - 3 GODINE POSLIJE

1. KAKO JE PROTOK VREMENA DJELOVAO NA PROCJENU UTJECAJA PANDEMIJE NA ŽIVOT DJECE I MLADIH?
2. U KOJIM JE ASPEKTIMA ŽIVOTA DJECE I MLADIH DOŠLO DO PROMJENA U PROCJENAMA UTJECAJA PANDEMIJE?
3. KAKO JE PROTOK VREMENA DJELOVAO NA PROCJENU UTJECAJA PANDEMIJE NA ODGOJNO-OBRAZOVNE ISHODE I ŠKOLSKA ISKUSTVA UČENIKA?

ŠKOLA I PANDEMIJA - *3 GODINE POSLIJE*

KAKO JE PROTOK VREMENA DJELOVAO NA
PROCJENU UTJECAJA PANDEMIJE NA ŽIVOT
DJECE I MLADIH?

UČENICI SU PITANI:

- **Doživljaj utjecaja pandemije COVID-19 na život učenika**

NA KOJI JE NAČIN PANDEMIJA COVID-19 UTJECALA NA TVOJ ŽIVOT?

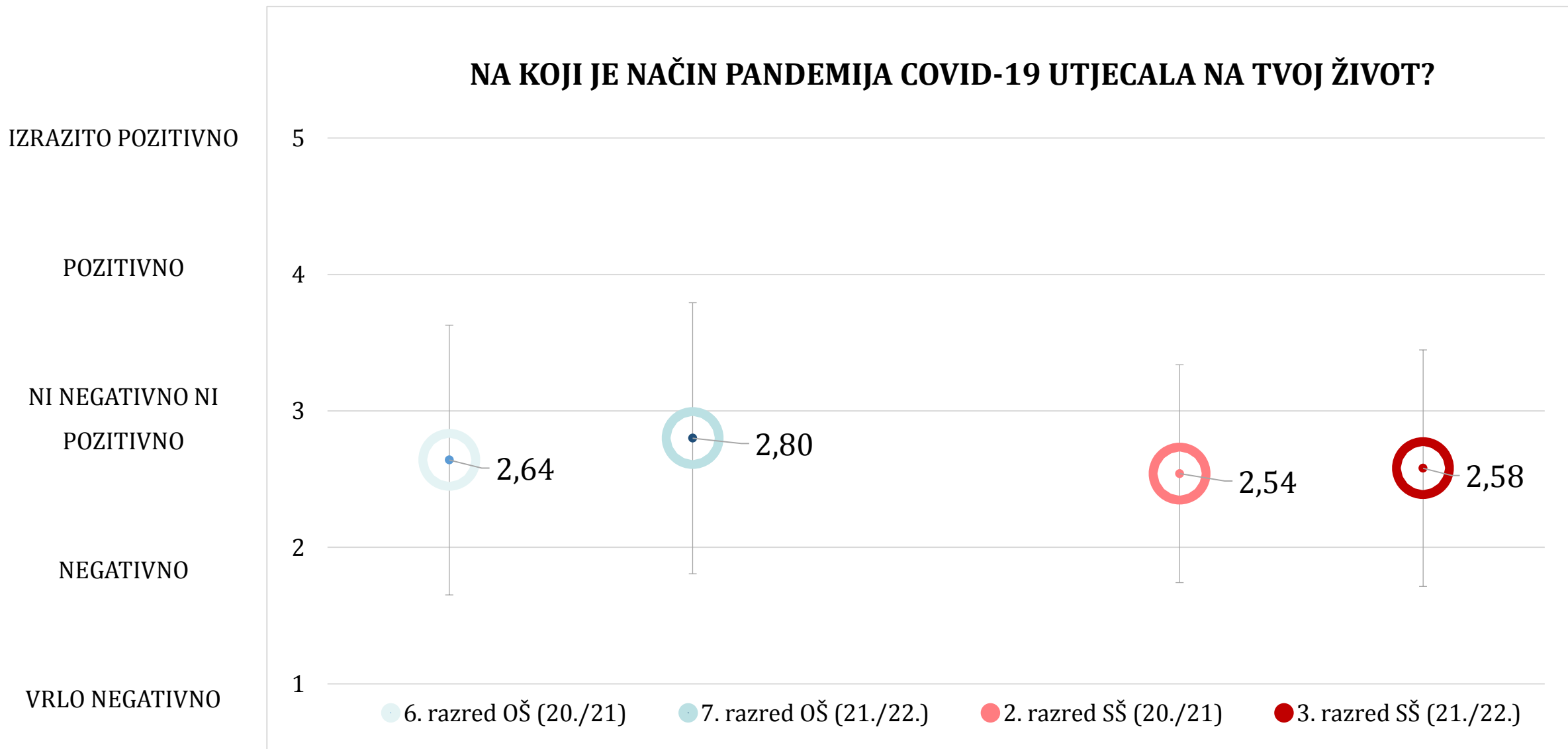
- **Doživljaj utjecaja pandemije COVID-19 na pojedine aspekte života učenika**

KAKO JE PANDEMIJA COVID-19 UTJECALA NA TVOJE:

...odnose s članovima obitelji	...fizičko zdravlje
...odnose s bliskim prijateljima	...psihičko zdravlje
...bavljenje izvanškolskim aktivnostima	...planove za budućnost
...bavljenje tjelesnim aktivnostima i sportom	

IZRAZITO NEGATIVNO (1) – NEGATIVNO (2) – NI NEGATIVNO NI POZITIVNO (3) – POZITIVNO (4) – IZRAZITO POZITIVNO (5)

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA ŽIVOT UČENIKA

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA ŽIVOT UČENIKA

NEGATIVAN UTJECAJ NA ŽIVOT

OSNOVNA ŠKOLA

6. RAZRED
LIPANJ 2021.

37,3%

7. RAZRED
LIPANJ 2022.

29,5%

SREDNJA ŠKOLA

2. RAZRED
LIPANJ 2021.

46,0%

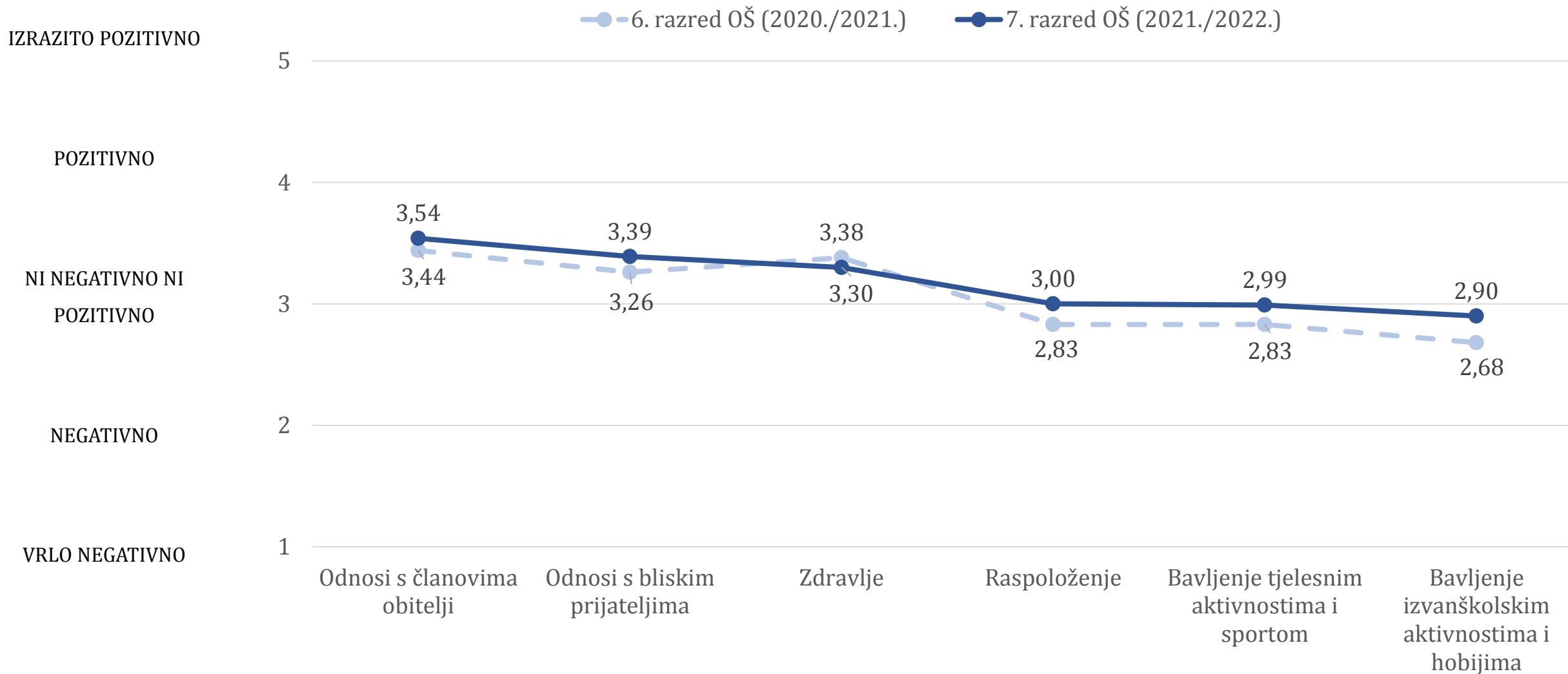
3. RAZRED
LIPANJ 2022.

42,8%

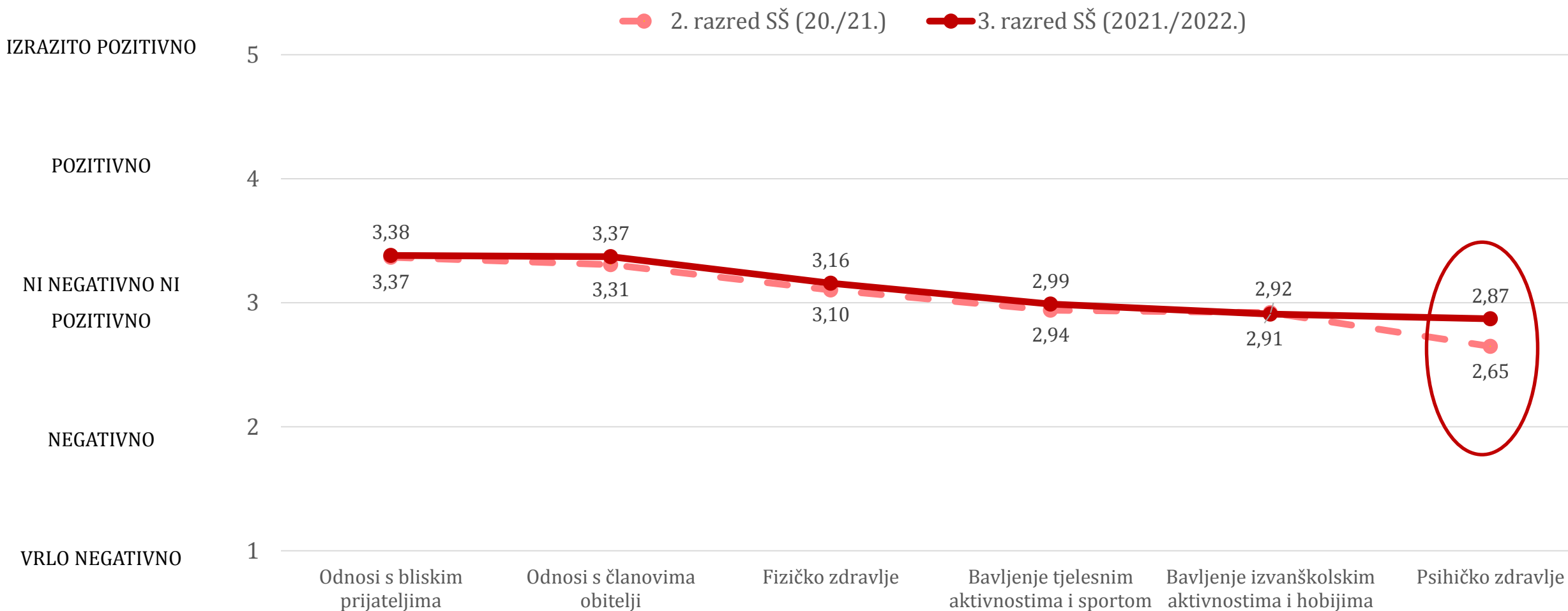
ŠKOLA I PANDEMIJA - *3 GODINE POSLIJE*

U KOJIM JE ASPEKTIMA ŽIVOTA DJECE I MLADIH
DOŠLO DO PROMJENA U PROCJENAMA UTJECAJA
PANDEMIJE?

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA ASPEKTE ŽIVOTA UČENIKA

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA ASPEKTE ŽIVOTA UČENIKA

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA ASPEKTE ŽIVOTA UČENIKA

LIPANJ 2022.

39,4%

UČENIKA 3. RAZREDA SŠ

POZITIVNIM

PROCJENJUJE UTJECAJ
PANDEMIJE NA

ODNOSE S

BLISKIM

PRIJATELJIMA

36,7%

UČENIKA 3. RAZREDA SŠ

POZITIVNIM

PROCJENJUJE UTJECAJ
PANDEMIJE NA

ODNOSE S ČLANOVIMA

OBITELJI

36,0%

UČENIKA 3. RAZREDA SŠ

NEGATIVNIM

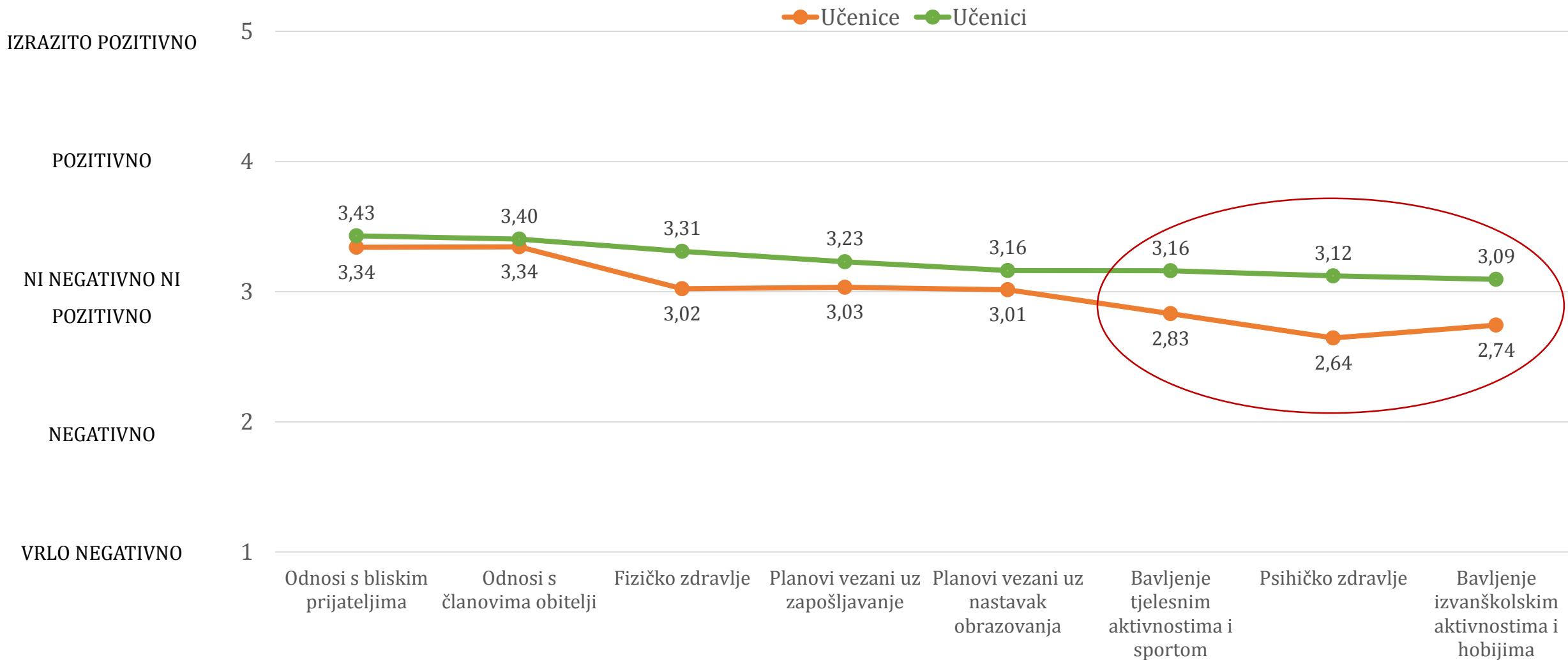
PROCJENJUJE UTJECAJ
PANDEMIJE NA

PSIHIČKO

ZDRAVLJE

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA ASPEKTE ŽIVOTA UČENIKA – RODNE RAZLIKE

3. razred SŠ (2021./2022.) - usporedba djevojaka i mladića

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19

NEGATIVAN UTJECAJ NA PSIHIČKO ZDRAVLJE

DJEVOJKE

2. RAZRED
LIPANJ 2021.

56,8%

3. RAZRED
LIPANJ 2022.

45,6%

MLADIĆI

2. RAZRED
LIPANJ 2021.

35,1%

3. RAZRED
LIPANJ 2022.

25,4%

ŠKOLA I PANDEMIJA - 3 GODINE POSLIJE

KAKO JE PROTOK VREMENA DJELOVAO NA
PROCJENU UTJECAJA PANDEMIJE NA ODGOJNO-
OBRAZOVNE ISHODE I ŠKOLSKA ISKUSTVA
UČENIKA?

UČENICI SU PITANI:

- **Doživljaj utjecaja pandemije COVID-19 na odgojno-obrazovne ishode i školska iskustva učenika**

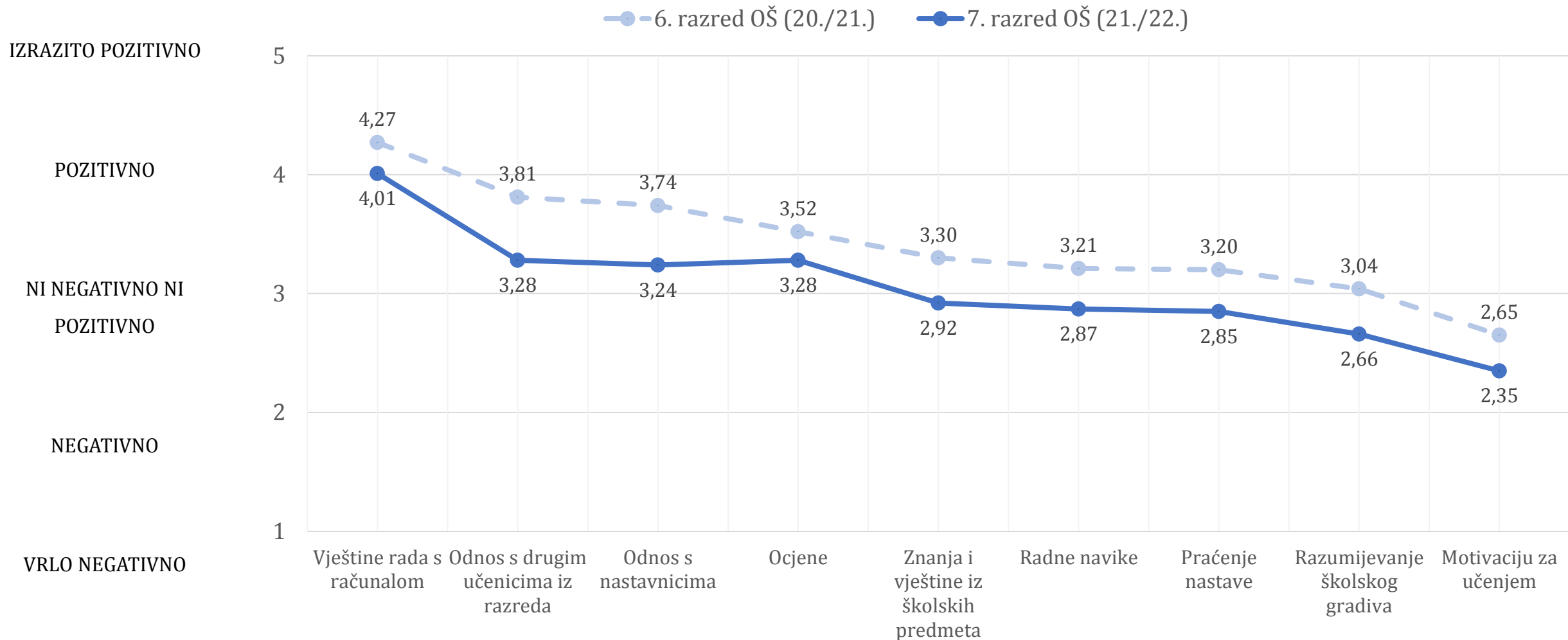
MOLIMO TE PROCIJENI KAKO SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE COVID-19 UTJECALE NA TVOJE:

...praćenje nastave	...ocjene
...radne navike	...odnos s drugim učenicima iz razreda
...razumijevanje školskog gradiva	...odnos s nastavnicima
...motivaciju za učenjem	...znanja i vještine iz školskih predmeta
...vještine rada s računalom/ tabletom	

IZRAZITO NEGATIVNO (1) – NEGATIVNO (2) – NI NEGATIVNO NI POZITIVNO (3) – POZITIVNO (4) – IZRAZITO POZITIVNO (5)

UTJECAJ PANDEMIJE NA ISHODE I ŠKOLSKA ISKUSTVA UČENIKA

KAKO SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE COVID-19 UTJECALE NA TVOJE:

UTJECAJ PANDEMIJE NA ISHODE I ŠKOLSKA ISKUSTVA UČENIKA

POZITIVAN UTJECAJ

VJEŠTINE RADA S RAČUNALOM	
6. RAZRED LIPANJ 2021.	7. RAZRED LIPANJ 2022.
81,8%	73,0%

UTJECAJ PANDEMIJE NA ISHODE I ŠKOLSKA ISKUSTVA UČENIKA

NEGATIVAN UTJECAJ

RADNE NAVIKE

6. RAZRED
LIPANJ
2021.

7. RAZRED
LIPANJ
2022.

22,4% **37,8%**

MOTIVACIJA ZA UČENJE

6. RAZRED
LIPANJ
2021.

7. RAZRED
LIPANJ
2022.

41,8% **55,9%**

RAZUMIJEVANJE GRADIVA

6. RAZRED
LIPANJ
2021.

7. RAZRED
LIPANJ
2022.

26,6% **43,8%**

UTJECAJ PANDEMIJE NA ISHODE I ŠKOLSKA ISKUSTVA UČENIKA

KAKO SU PROMJENE U NASTAVI I ORGANIZACIJI ŠKOLE UVEDENE ZBOG PANDEMIJE COVID-19 UTJECALE NA TVOJE:

IZRAZITO POZITIVNO

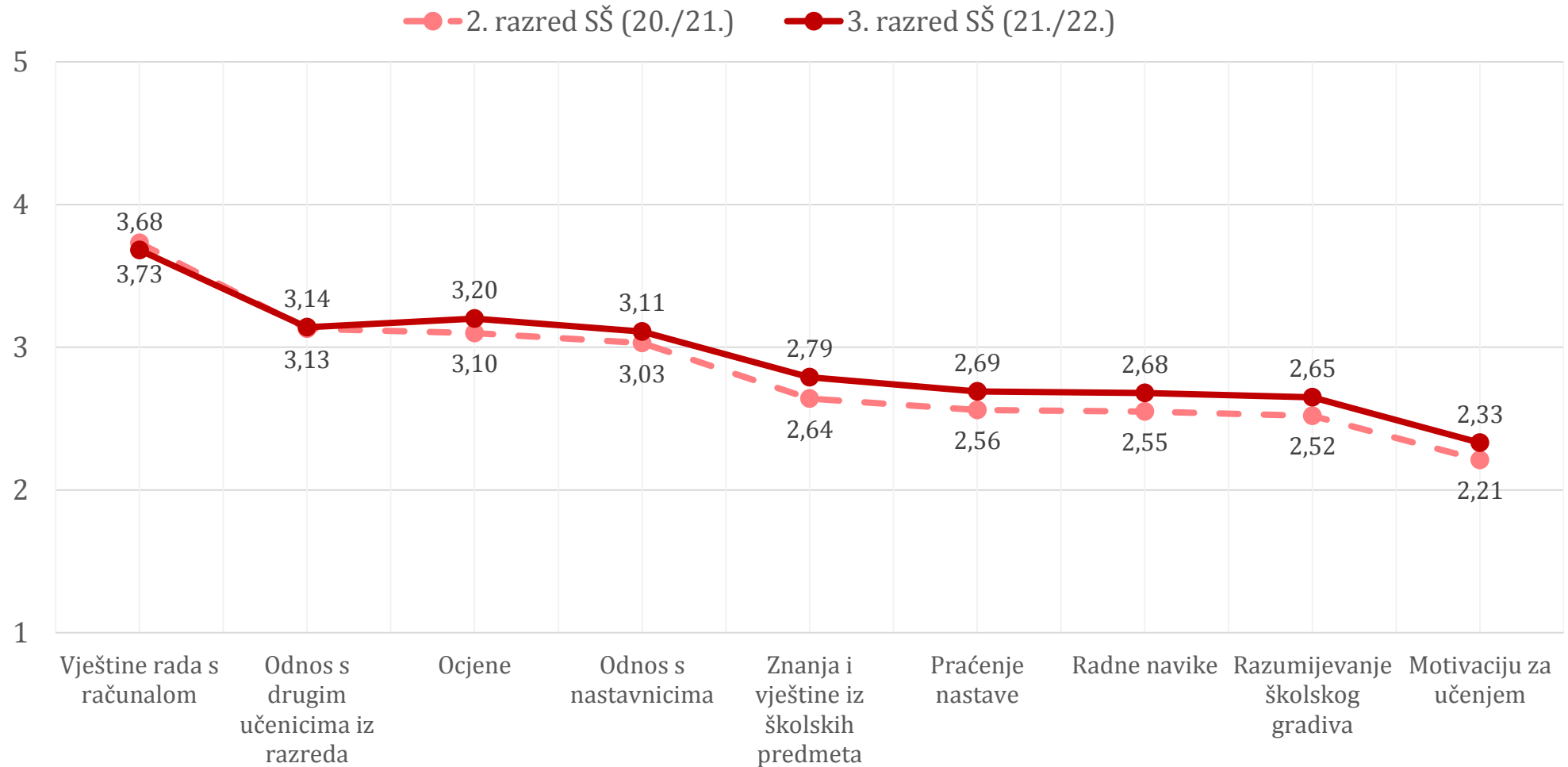
POZITIVNO

NI NEGATIVNO NI

POZITIVNO

NEGATIVNO

VRLO NEGATIVNO

UTJECAJ PANDEMIJE NA ISHODE I ŠKOLSKA ISKUSTVA UČENIKA

POZITIVAN UTJECAJ

VJEŠTINE RADA S RAČUNALIMA	
2. RAZRED LIPANJ 2021.	3. RAZRED LIPANJ 2022.
61,9%	59,9%

UTJECAJ PANDEMIJE NA ISHODE I ŠKOLSKA ISKUSTVA UČENIKA

NEGATIVAN UTJECAJ NA ŠKOLU

RADNE NAVIKE

2. RAZRED
LIPANJ
2021.

3. RAZRED
LIPANJ
2022.

50,2%

46,1%

MOTIVACIJA ZA UČENJE

2. RAZRED
LIPANJ
2021.

3. RAZRED
LIPANJ
2022.

63,4%

59,8%

RAZUMIJEVANJE GRADIVA

2. RAZRED
LIPANJ
2021.

3. RAZRED
LIPANJ
2022.

49,1%

44,3%

ŠKOLA I PANDEMIJA - 3 GODINE POSLIJE

- U svim generacijama blagi pomak od negativne k neutralnoj procjeni utjecaja pandemije bolesti COVID-19 na život djece i mladih. Pomak izraženiji kod učenika osnovnih škola.
- Izrazita stabilnost procjene utjecaja pandemije na pojedine aspekte života. Procjena utjecaja pandemije na odnose s roditeljima i bliskim prijateljima i dalje ostaje pozitivnom.
- U srednjoškolskoj generaciji jedini statistički značajan pomak je od negativne k neutralnoj procjeni utjecaja pandemije na psihičko zdravlje. Premda je i kod njih došlo do promjene, procjena negativnog utjecaja i dalje je snažno prisutna kod djevojaka.
- Odgovori učenika 7. razreda osnovnih škola ukazuju na značajan pomak k negativnijim procjenama utjecaja promjena u organizaciji odgojno-obrazovnog procesa slijedom pandemije na odgojno-obrazovne ishode i njihova školska iskustva. Posebice se to odnosi na odnose s drugim učenicima, radne navike, motivaciju za učenjem te znanje i razumijevanje školskog gradiva.
- Kod generacije učenika 3. razreda srednjih škola zabilježen je blagi pomak od negativnih k neutralnijim procjenama utjecaja promjena u organizaciji odgojno-obrazovnog procesa na odgojno-obrazovne ishode i njihova školska iskustva.

JESU LI KLINCI OK?

*PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I
MLADIH*

Kvalitetu provođenja slobodnog vremena	1	2	3	4	5
Tvoju informiranost o trenutnim zbivanjima	1	2	3	4	5
Tvoje učenje	1	2	3	4	5
Tvoje zdravlje	1	2	3	4	5
Kvalitetu tvog života	1	2	3	4	5

Molimo te usporedi vrijede li sljedeće tvrdnje više za tebe ONLINE ili UŽIVO.	Znatno više vrijedi ONLINE	Više vrijedi ONLINE	Podjednako vrijedi ONLINE i UŽIVO	Više vrijedi UŽIVO	Znatno više vrijedi UŽIVO
Uživam u provođenju vremena.	1	2	3	4	5
Ulazim u nesuglasice s drugima.	1	2	3	4	5
Slobodno izražavam što mislim i osjećam.	1	2	3	4	5
Osjećam bliskost s prijateljima.	1	2	3	4	5
Uživam u druženju s drugima.	1	2	3	4	5
Mogu se povjeriti prijateljima.	1	2	3	4	5
Moje ponašanje prema drugima dobro odražavaju kakva sam osoba.	1	2	3	4	5
Lako mi je razumjeti ponašanje drugih osoba.	1	2	3	4	5
Imam iskrene odnose s prijateljima.	1	2	3	4	5
Lako upoznajem nove osobe.	1	2	3	4	5
Dobro se slažem s drugima.	1	2	3	4	5

Ne zaboravi, meryep/a si onakav/a kakav/ka si

00
3P

3

Uživo	1	2	3	4
Online	1	2	3	4

Kvala vam na čitanju

7

roditelja/skrbnika:	Zaposien/a	Nezaposien/a	Omitovljen/ica	se na mene
Tvoja majka je...	☒ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Tvoj otac je ...	☒ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4

Najviši završeni stupanj obrazovanja tvojih roditelja/skrbnika:	Završena osnovna škola	Završena srednja škola	Završena viša škola ili fakultet	Ne znam/ Ne odnosi se na mene
Majke	☐ 1	☐ 2	☒ 3	☐ 4
Oca	☐ 1	☐ 2	☒ 3	☐ 4

Iskreno pun mi je kufer učenja. Jedan sam od boljih u razredu i govorim da volim učiti, ali za pravo iz dna duše mrzim sve što je vezano za školu. Sada na kraju godine 26.5.2022 nas stižu s ispitima i torijoni znoja samo zbog nekakve seljačke primitivnosti da 5. razred mora čiti paklen.

Svake noći u krevetu grizem jastuk jer znam da ću sutra doći u školu i umiriti od dosade pod svakim sotonom. Šta da mi vama damo ispite od 4 strane koji govore o tome koliko je soli ima u litri mora.

JESU LI KLINCI OK? - PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I MLADIH

1. U KOJOJ SU MJERI DJECA I MLADI ZADOVOLJNI SVOJIM ŽIVOTIMA?
2. KAKVO JE TRENUTNO PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I MLADIH -
DEPRESIVNOST, ANKSIOZNOST, USAMLJENOST?
3. POSTOJE LI RODNE RAZLIKE U PSIHOSOCIJALNOM STANJU DJECE
I MLADIH?

MJERE PSIHOSOCIJALNOG STANJA DJECE I MLADIH

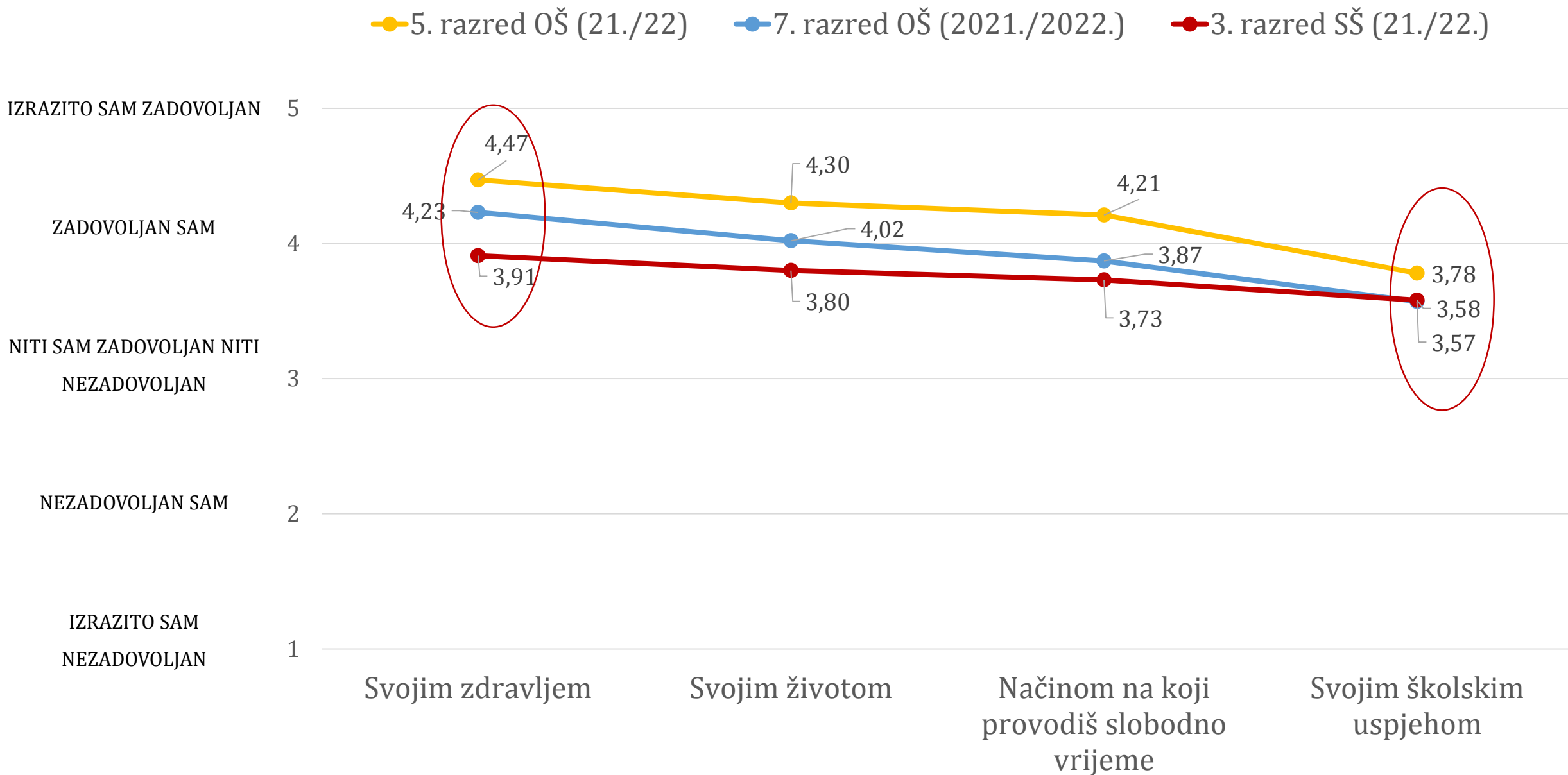
- Procjena psihosocijalnog stanja ispitana je nizom mjera i čestica.
- Procjene se odnose na vrijeme provedbe i nisu izravno povezane s pandemijom.
- Rezultati pružaju **ISKLJUČIVO GRUBU SLIKU** trenutnog psihosocijalnog stanja na izrazito velikim uzorcima djece i mladih.

KONCEPT	OPIS MJERE	TVRDNJE	RASPON ODGOVORA
ZADOVOLJSTVO	Zadovoljstvo različitim aspektima života	Pitanje <i>Koliko si zadovoljan/na sljedećim?</i> 4 čestice - životom; zdravljem; školskim uspjehom; načinom na koji provodiš slobodno vrijeme	1 (izrazito nezadovoljan) – 5 (izrazito zadovoljan)
DEPRESIVNOST	Prilagodba Patient Health Questionnaire -PHQ-2	Pitanje <i>Koliko često si imao/la sljedeće teškoće u zadnja dva tjedna?</i> 2 čestice - primjer: Osjećao/la sam se neraspoločeno ili potišteno.	1 (nikad) – 5 (gotovo uvijek)
ANKSIOZNOST	Prilagodba Generalized Anxiety Disorder GAD-2	Pitanje <i>Koliko često si imao/la sljedeće teškoće u zadnja dva tjedna?</i> 2 čestice - primjer: Osjećao/la sam se uznemireno ili tjeskobno.	1 (nikad) – 5 (gotovo uvijek)
USAMLJENOST	Opća mjera usamljenosti	Pitanje <i>Koliko često si imao/la sljedeće teškoće u zadnja dva tjedna?</i> 1 čestica - Osjećao/la sam se usamljeno.	1 (nikad) – 5 (gotovo uvijek)

JESU LI KLINCI OK? - PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I MLADIH

U KOJOJ SU MJERI DJECA I MLADI ZADOVOLJNI
SVOJIM ŽIVOTIMA?

JESU LI ZADOVOLJNI?

JESU LI ZADOVOLJNI?

—●— 6. razred OŠ (2020./2021.)

—●— 7. razred OŠ (2021./2022.)

IZRAZITO SAM ZADOVOLJAN

5

ZADOVOLJAN SAM

4

NITI SAM ZADOVOLJAN NITI

3

NEZADOVOLJAN

NEZADOVOLJAN SAM

2

IZRAZITO SAM

1

NEZADOVOLJAN

Svojim zdravljem

Svojim životom

Načinom na koji
provodiš slobodno
vrijeme

Svojim školskim
uspjehom

4,26

4,23

4,12

4,02

4,01

3,87

3,74

3,57

JESU LI ZADOVOLJNI?

UDIO ONIH KOJI SU ZADOVOLJNI (ODGOVORI ZADOVOLJAN SAM I IZRAZITO SAM ZADOVOLJAN)

ZADOVOLJNI ŽIVOTOM

5. RAZRED OŠ	7. RAZRED OŠ	3. RAZRED SŠ
82,8%	74,9%	68,9%

ZADOVOLJNI ZDRAVLJEM

5. RAZRED OŠ	7. RAZRED OŠ	3. RAZRED SŠ
88,7%	81,1%	71,7%

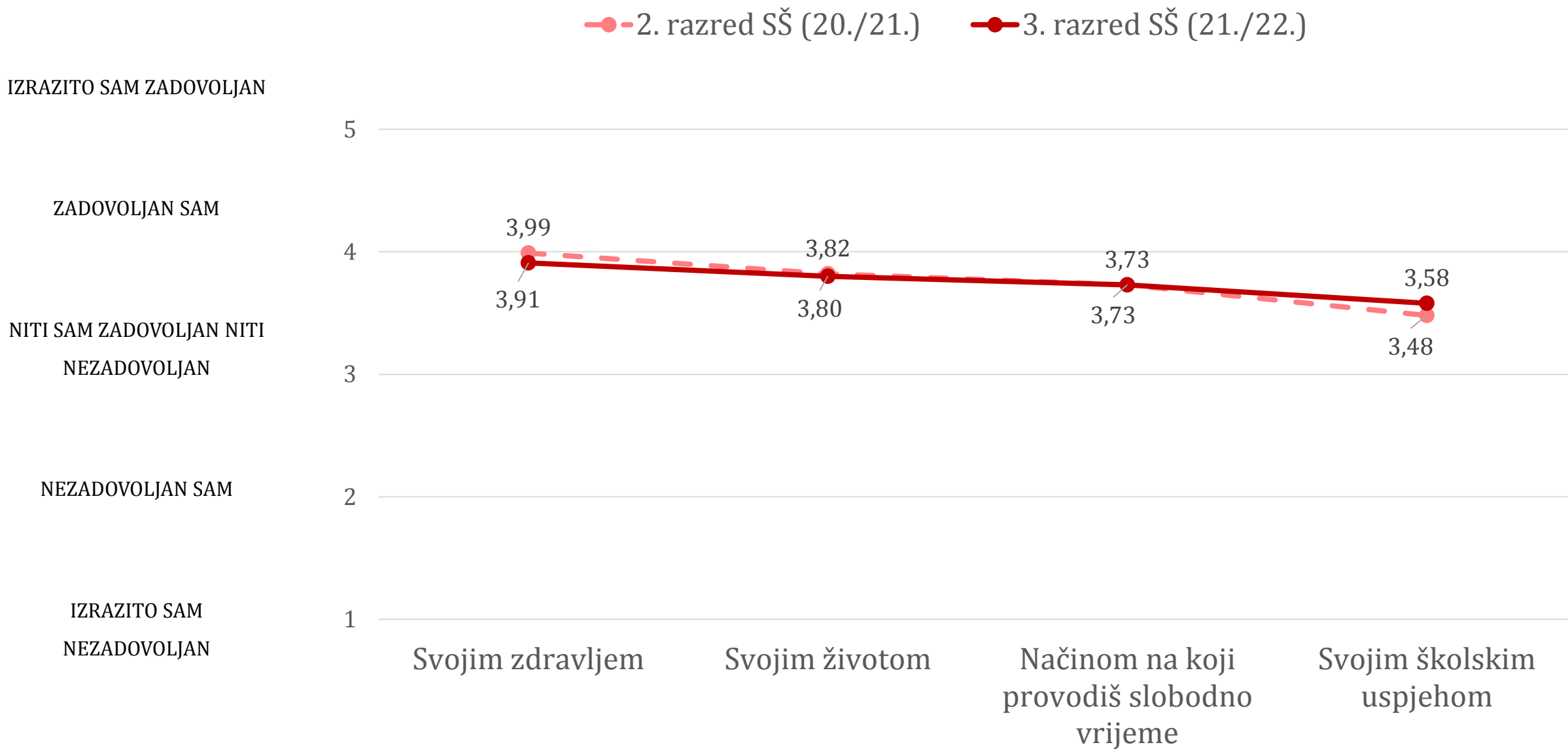
ZADOVOLJNI NAČINOM PROVOĐENJA SLOBODNOG VREMENA

5. RAZRED OŠ	7. RAZRED OŠ	3. RAZRED SŠ
81,6%	68,4%	64,1%

ZADOVOLJNI ŠKOLSKIM USPJEHOM

5. RAZRED OŠ	7. RAZRED OŠ	3. RAZRED SŠ
65,6%	56,4%	59,9%

JESU LI ZADOVOLJNI?

JESU LI KLINCI OK? - PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I MLADIH

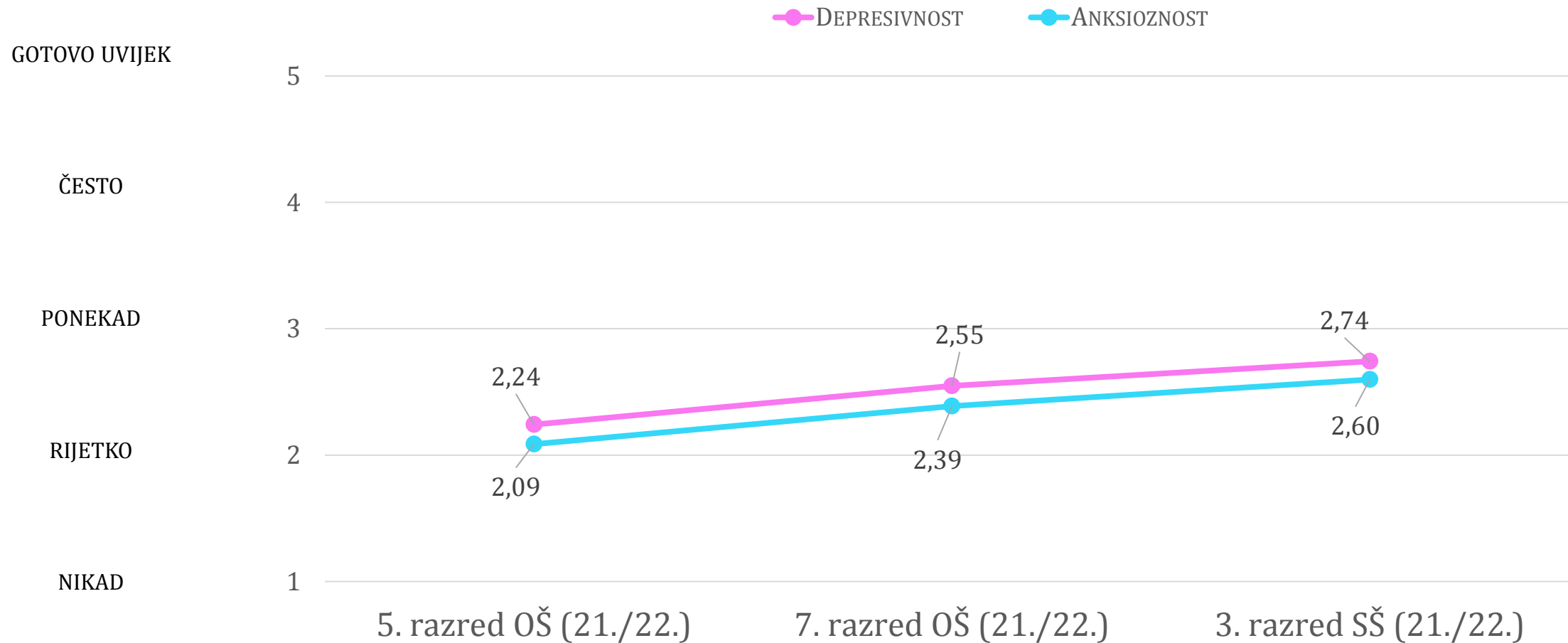
- Većina djece i mladih u Hrvatskoj zadovoljna je svojim životom. Razina iskazanog zadovoljstva niža je u starijim generacijama pa tako 25,1% učenika 7. razreda osnovnih škola i 31,1% učenika 3. razreda srednjih škola ne iskazuje zadovoljstvo životom.
- Zadovoljstvo zdravljem najizraženija je osobina u sve tri generacije djece i mladih. 11,3% učenika 5. razreda osnovnih škola i 28,3% učenika 3. razreda srednjih škola ne iskazuje zadovoljstvo svojim zdravljem.
- Djeca i mladi daju niže procjene zadovoljstva načinom na koji provode svoje slobodno vrijeme. Tako više od trećine učenika 3. razreda srednjih škola ne iskazuje zadovoljstvo na ovoj dimenziji.
- Premda većinom zadovoljni, djeca i mladi u sve tri generacije iskazuju najmanju razinu zadovoljstva osobnim školskim uspjehom. Posebice se to odnosi na učenike 7. razreda osnovnih škola gdje 43,6% učenika ne iskazuje zadovoljstvo školskim uspjehom.
- Procjene zadovoljstva pokazuju stabilnost kroz vrijeme što se posebice očituje u generaciji učenika 3. razreda srednjih škola.

JESU LI KLINCI OK? - PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I MLADIH

KAKVO JE TRENUTNO PSIHOSOCIJALNO
STANJE DJECE I MLADIH - DEPRESIVNOST,
ANKSIOZNOST, USAMLJENOST?

TEŠKOĆE U ZADNJA DVA TJEDNA

PROSJEČNI REZULTATI INDEKSA DEPRESIVNOSTI I ANKSIOZNOSTI – lipanj 2022.

TEŠKOĆE U ZADNJA DVA TJEDNA

DEPRESIVNOST

NISKA RAZINA

5. RAZRED OŠ	7. RAZRED OŠ	3. RAZRED SŠ
62,4%	42,1%	32,9%

VISOKA RAZINA

5. RAZRED OŠ	7. RAZRED OŠ	3. RAZRED SŠ
8,4%	14,2%	17,4%

ANKSIOZNOST

NISKA RAZINA

5. RAZRED OŠ	7. RAZRED OŠ	3. RAZRED SŠ
70,2%	52,2%	43,9%

VISOKA RAZINA

5. RAZRED OŠ	7. RAZRED OŠ	3. RAZRED SŠ
10,1%	15,8%	20,0%

TEŠKOĆE U ZADNJA DVA TJEDNA

ISTOVREMENO NISKA RAZINA DEPRESIVNOSTI I ANKSIOZNOSTI

5. RAZRED oš	7. RAZRED oš	3. RAZRED sš
47,2%	35,0%	28,0%

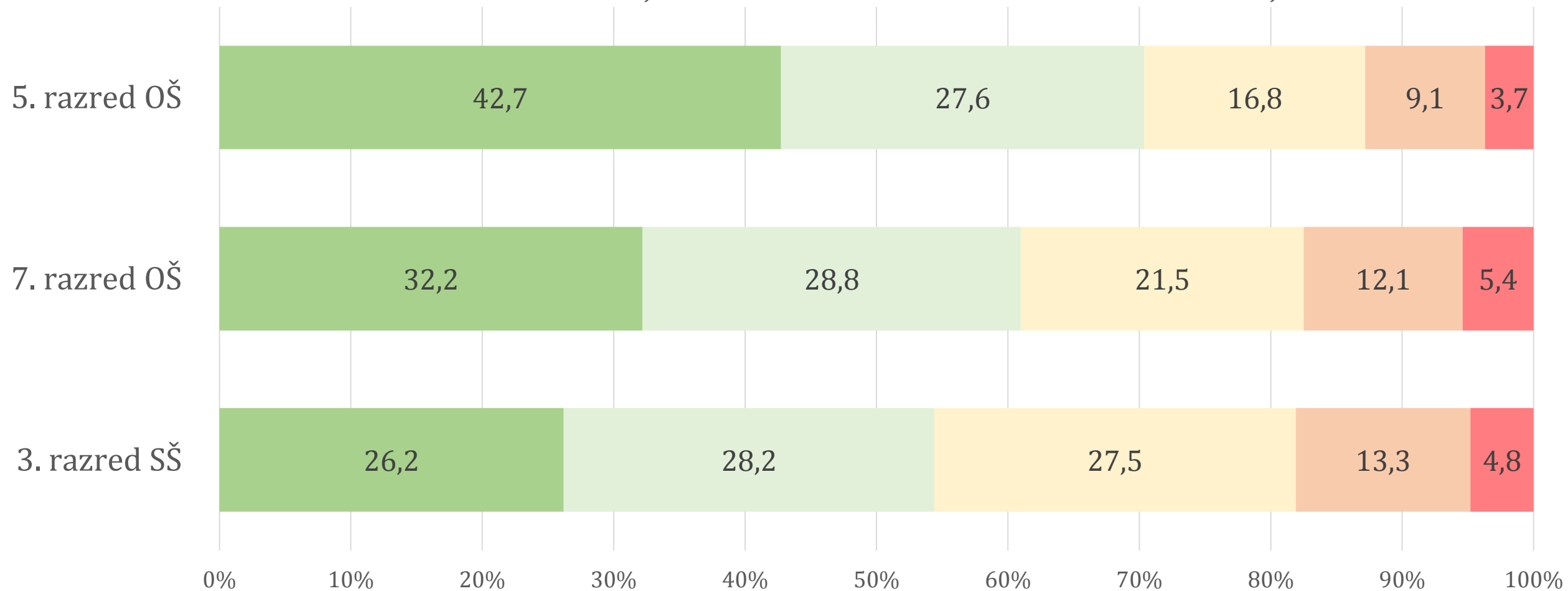
ISTOVREMENO VISOKA RAZINA DEPRESIVNOSTI I ANKSIOZNOSTI

5. RAZRED oš	7. RAZRED oš	3. RAZRED sš
4,3%	9,1%	11,6%

TEŠKOĆE U ZADNJA DVA TJEDNA

OSJEĆAJ USAMLJENOSTI

■ Nikad   ■ Rijetko   ■ Povremeno   ■ Često   ■ Gotovo uvijek

TEŠKOĆE U ZADNJA DVA TJEDNA

OSJEĆAJ USAMLJENOSTI ODGOVORI ČESTO I UVIJEK

5. RAZRED OŠ

12,8%

7. RAZRED OŠ

17,5%

3. RAZRED SŠ

18,1%

JESU LI KLINCI OK? - PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I MLADIH

- Generacije djece i mladih razlikuju se po trenutnoj razini depresivnosti i anksioznosti pri čemu učenici 5. razreda osnovnih škola pokazuju znatno niže rezultate na ovim dimenzijama.
- U svim generacijama većina učenika smješta se u nisku ili prosječnu razinu depresivnosti i anksioznosti. Značajan dio učenika karakterizira istovremeno niska razina anksioznosti i niska razina depresivnosti.
- 14,2% učenika 7. razreda osnovnih škola i 17,4% učenika 3. razreda srednjih škola nalazi se u području visoke razine depresivnosti.
- 15,8% učenika 7. razreda osnovnih škola i 20% učenika 3. razreda srednjih škola nalazi se u području visoke razine depresivnosti.
- Istovremeno visoka razina anksioznosti i visoka razina depresivnosti karakteristična je za oko 9,1% učenika 7. razreda osnovnih škola i 11,6% učenika 3. razreda srednjih škola .
- Udio učenika koji su se često ili uvijek u vremenu ispitivanja osjećali usamljenima razlikuje se među generacijama pri čemu je usamljenost prisutnija kod većeg broja učenika 7. razreda osnovnih škola (17,5%) i 3. razreda srednjih škola (18,1%)

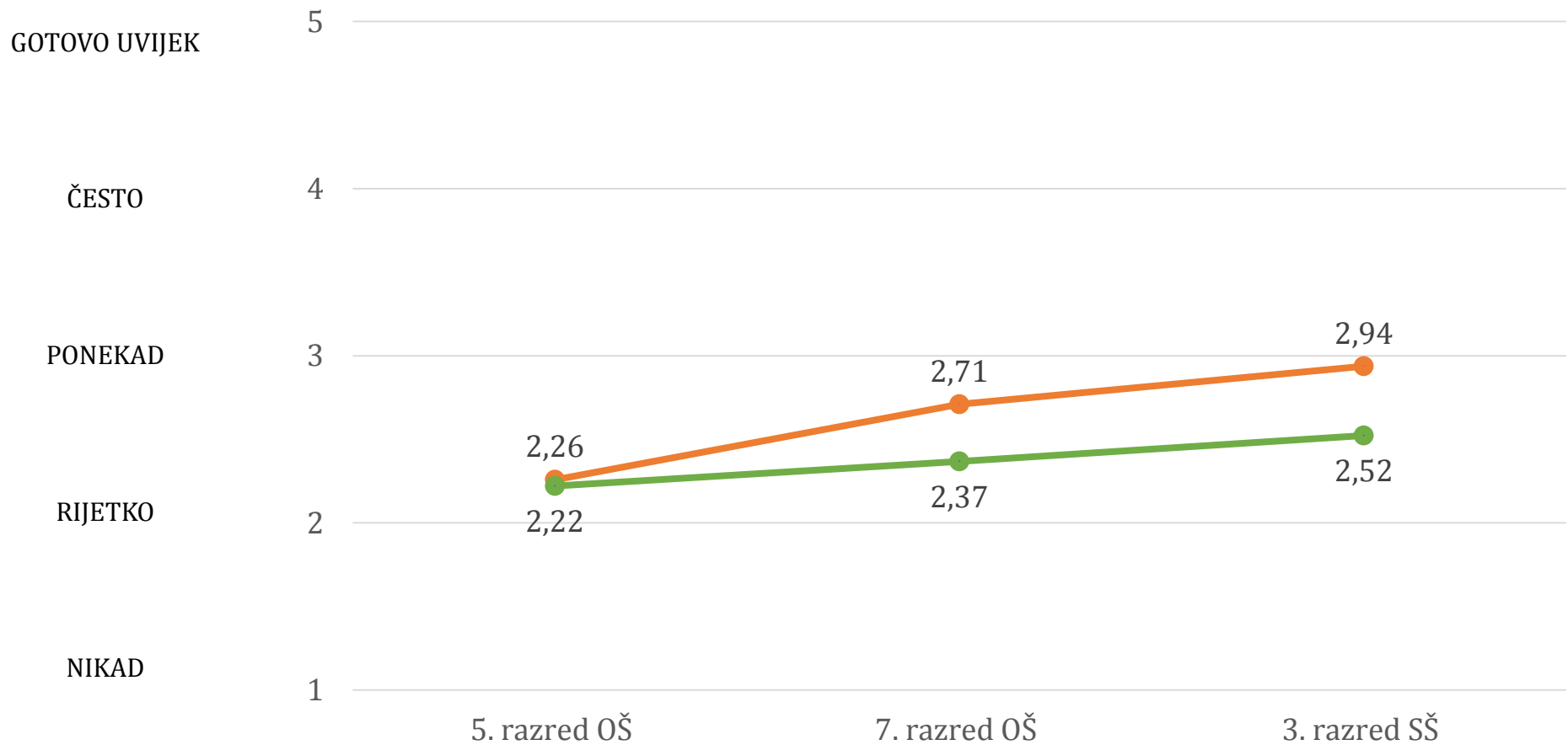
JESU LI KLINCI OK? - PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I MLADIH

POSTOJE LI RODNE RAZLIKE U
PSIHOSOCIJALNOM STANJU
DJECE I MLADIH?

TEŠKOĆE U ZADNJA DVA TJEDNA

PROSJEČNI REZULTATI INDEKSA
DEPRESIVNOSTI - lipanj 2022.

Učenice Učenici

VISOKA RAZINA
3. RAZRED SŠ

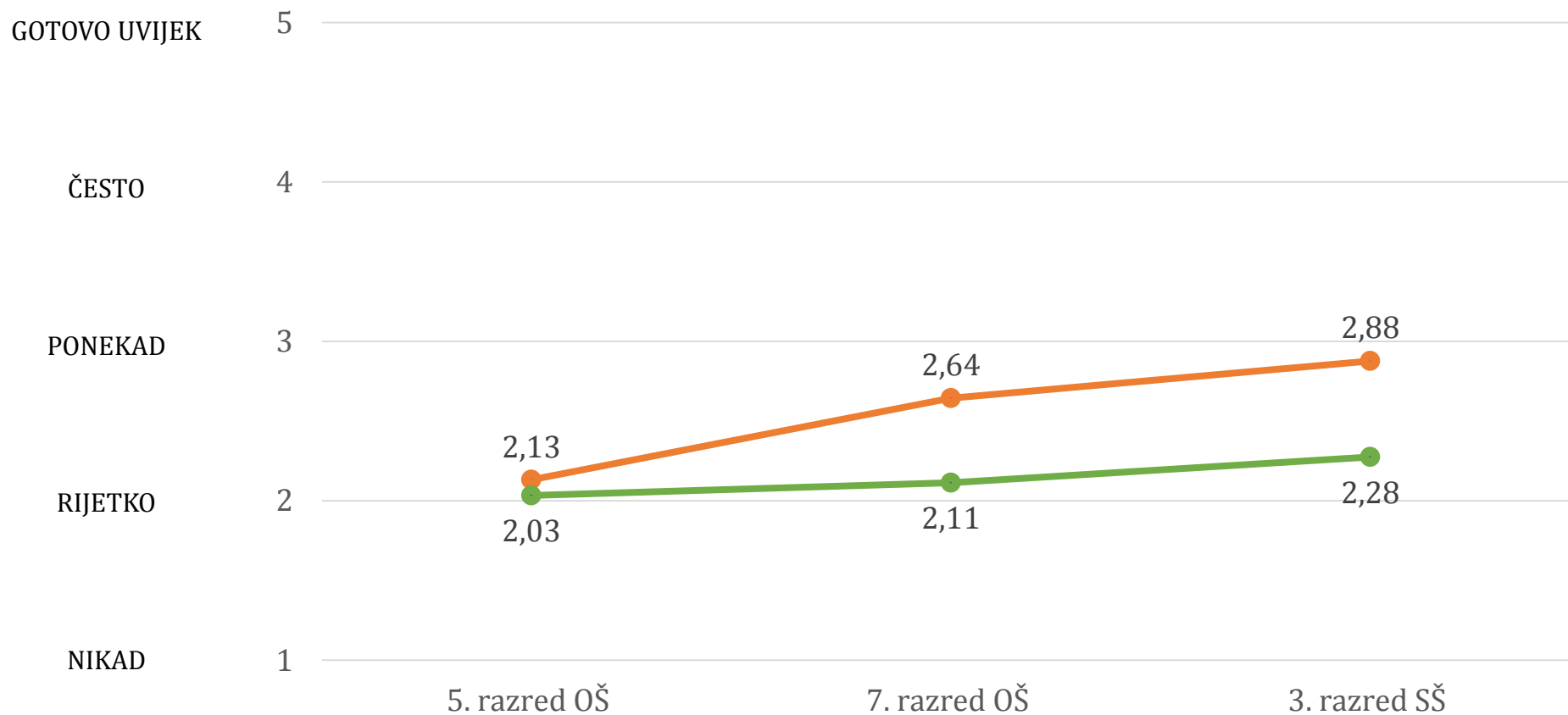
DJEVOJKE
22,0%

MLADIĆI
12,3%

TEŠKOĆE U ZADNJA DVA TJEDNA

PROSJEČNI REZULTATI INDEKSA ANKSIOZNOSTI - lipanj 2022.

Učenice Učenici

VISOKA RAZINA
3. RAZRED SŠ

DJEVOJKE
26,6%

MLADIĆI
12,4%

TEŠKOĆE U ZADNJA DVA TJEDNA

	7. RAZRED – lipanj 2022.		3. RAZRED – lipanj 2022.	
	DJEVOJKE	MLADIĆI	DJEVOJKE	MLADIĆI
ISTOVREMENO NISKA RAZINA DEPRESIVNOSTI I ANKSIOZNOSTI	27,5%	43,0%	21,4%	37,7%
ISTOVREMENO VISOKA RAZINA DEPRESIVNOSTI I ANKSIOZNOSTI	11,8%	5,5%	14,2%	7,3%
OSJEĆAJ USAMLJENOSTI ODGOVORI ČESTO I UVIJEK	22,1%	12,4%	21,2%	14,7%

JESU LI KLINCI OK? - PSIHOSOCIJALNO STANJE DJECE I MLADIH

- U generaciji učenika 5. razreda osnovnih škola nema rodni razlika u psihosocijalnom stanju.
- Rezultati ukazuju na izrazite rodne razlike u psihosocijalnom stanju djece i mladih u starijim generacijama učenika.
- Razlike su posebno izražene na svim ispitivanim dimenzijama u generaciji učenika 3. razreda srednjih škola.
- Značajan udio mladića iskazuje istovremeno nisku razinu depresivnosti i anksioznosti.
- 14,2% djevojaka u 3. razredu srednje škole iskazuje istovremeno visoku razinu depresivnosti i anksioznosti.
- Više od petine djevojaka u 7. razredu osnovne škole i 3. razredu srednje škole iskazuje da su se često ili uvijek osjećale osamljenima.

HRVATSKA KAO (NE)POŽELJNO
MJESTO ODRASTANJA I ŽIVOTA
PERSPEKTIVE UČENIKA

**A. JA NIKAD NE BI IŠAO IZ HRVATSKE. NI
SAMI NE ZNAMO KAKO JE DOBRO OVDJE...**

**B. MA DAJ MOLIM TE...PITAJ MOG BRATA
KAKO MU JE U DUBLINU I ZAŠTO JE MORAO
OTIĆI. PRIKA OVDJE MOŽEŠ NORMALNO
ŽIVJETI SAMO AKO SI NEČIJI...**

Fokus grupa, mješovita škola, Slavonija

HRVATSKA KAO (NE)POŽELJNO MJESTO ODRASTANJA I ŽIVOTA

1. ŠTO BRINE DJECU I MLADE U HRVATSKOJ DANAS?
2. KOME VJEROVATI?
3. KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJU?

HRVATSKA KAO (NE)POŽELJNO MJESTO ODRASTANJA I ŽIVOTA

ŠTO BRINE DJECU I MLADE U HRVATSKOJ DANAS?

UČENICI SU PITANI:

KOLIKO SI ZABRINUT U VEZI SLJEDEĆEGA:

PANDEMIJA
BOLESTI
COVID-19

POTRESI

RAT U UKRAJINI

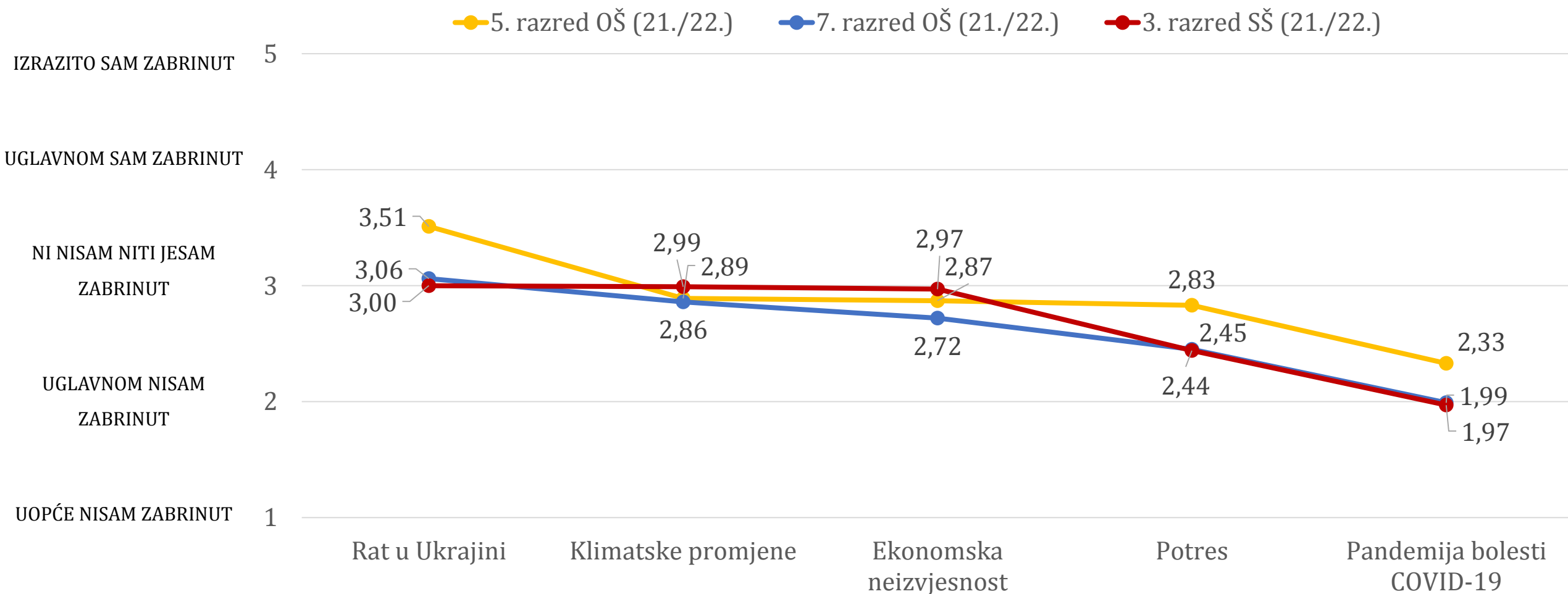
KLIMATSKE
PROMJENE

EKONOMSKA
NEIZVJESNOST

UOPĆE NISAM ZABRINUT (1) – UGLAVNOM NISAM ZABRINUT (2) – NITI NISAM NITI JESAM ZABRINUT (3) – UGLAVNOM SAM ZABRINUT (4) – IZRAZITO SAM ZABRINUT (5)

ŠTO BRINE DJECU I MLADE U HRVATSKOJ DANAS?

KOLIKO SI ZABRINUT/A U VEZI SLJEDEĆEGA?

ŠTO BRINE DJECU I MLADE U HRVATSKOJ DANAS?

UDIO ZABRINUTIH (%)

ODGOVORI UGLAVNOM I IZRAZITO SAM ZABRINUT

	PANDEMIJA BOLESTI COVID-19	POTRESI	RAT U UKRAJINI	KLIMATSKE PROMJENE	EKONOMSKA NEIZVJESNOST
5. RAZRED OŠ	17,1%	33,7%	57,6%	34,0%	31,8%
7. RAZRED OŠ	9,3%	22,5%	40,4%	33,6%	25,9%
3. RAZRED SŠ	8,3%	20,6%	38,5%	37,9%	34,2%

HRVATSKA KAO (NE)POŽELJNO MJESTO ODRASTANJA I ŽIVOTA

- Ratna zbivanja u Ukrajini i klimatske promjene najizraženiji su izvori zabrinutosti u sve tri generacije djece i mladih.
- Pandemija bolesti COVID-19 najmanji je izvor zabrinutosti pri čemu je razina zabrinutosti izrazito niska kod dvije starije generacije učenika.
- Zabrinutost zbog potresa izrazito je lokacijski uvjetovana pri čemu učenici iz Sisačko-moslavačke županije i zagrebačke regije iskazuju znatno više razine zabrinutosti.
- Zabrinutost zbog ratnih zbivanja u Ukrajini izrazito se razlikuje među generacijama pri čemu je zabrinutost izrazito prisutna kod učenika 5. razreda osnovnih škola.
- Razina zabrinutosti vezanih uz klimatske promjene ne razlikuje se značajno među generacijama pri čemu najvišu razinu zabrinutosti iskazuju učenici 3. razreda srednjih škola.
- Razina zabrinutosti zbog ekonomske neizvjesnosti značajnije je prisutna kod učenika 3. razreda srednjih škola.

HRVATSKA KAO (NE)POŽELJNO MJESTO ODRASTANJA I ŽIVOTA

KOME VJEROVATI?

**JA TI NIKOM NE VIRUJEM...
NI SEBI.
DOBRO MOŽDA MATERI NEKAD DA!**

Učenik 3. razreda Strukovna škola, Dalmacija

KOME VJEROVATI?

POVJERENJE KAO KLJUČAN DRUŠTVENI I OSOBNI KONCEPT

ODMJEREN JE NA DVA NAČINA:

- OPĆE POVJERENJE/POTREBA ZA OPREZOM
- POVJERENJE U POJEDINE SKUPINE

UČENICI SU PITANI:

OPĆENITO GOVOREĆI, SMATRAŠ LI DA SE LJUDIMA MOŽE VJEROVATI ILI DA U ODNOSU S LJUDIMA TREBA BITI OPREZAN?

PONUĐENI ODGOVORI SU BILI:

LJUDIMA SE GOTOVO UVIJEK MOŽE VJEROVATI

LJUDIMA SE OBIČNO MOŽE VJEROVATI

OBIČNO TREBA BITI OPREZAN S LJUDIMA

GOTOVO UVIJEK TREBA BITI OPREZAN S LJUDIMA

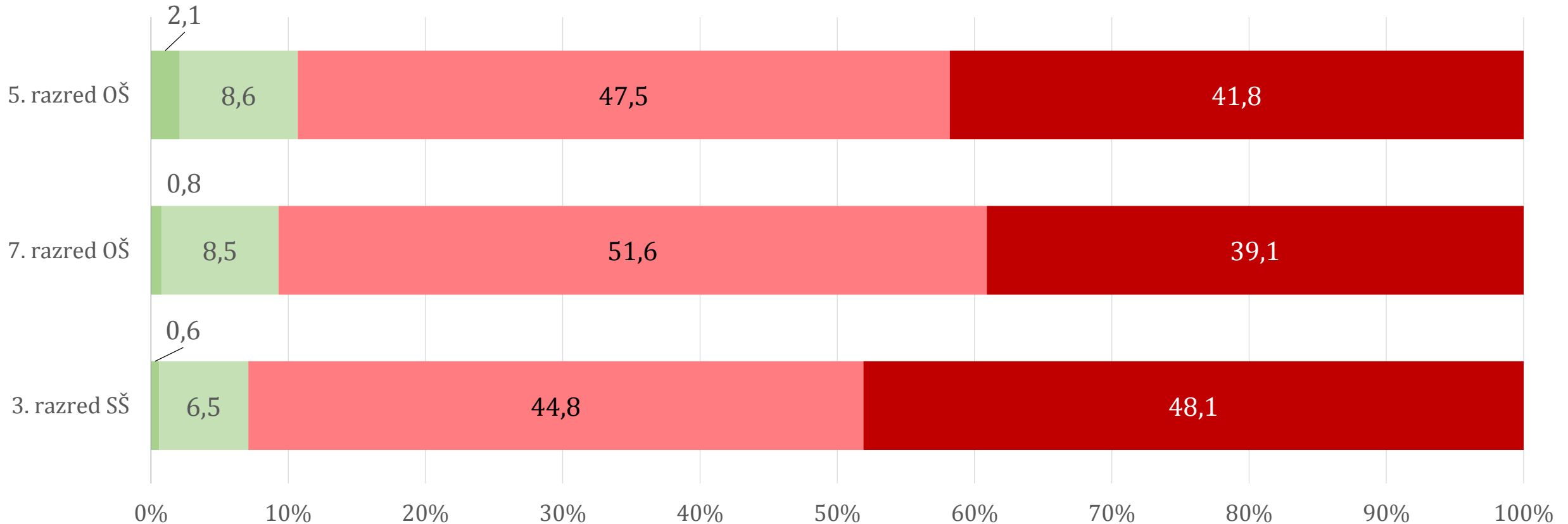
O PITANJU:

- ČESTO KORIŠTENO, ALI I OPRAVDANO KRITIZIRANO PITANJE.
- SADRŽI DVIJE DIMENZIJE - POVJERENJE I OPREZNOST.
- UKLJUČENO U ISTRAŽIVANJE ZBOG MOGUĆNOSTI USPOREDBE S REZULTATIMA NA OPĆOJ POPULACIJI IZ MEĐUNARODNOG ISTRAŽIVANJA *INTERNATIONAL SOCIAL SURVEY PROGRAMME (ISSP)* PROVEDENOG 2020.-2022.

KOME VJEROVATI? - OPĆE POVJERENJE/POTREBA ZA OPREZOM

OPĆENITO GOVOREĆI, SMATRAŠ LI DA SE LJUDIMA MOŽE VJEROVATI ILI DA U ODNOSU S LJUDIMA TREBA BITI OPREZAN?

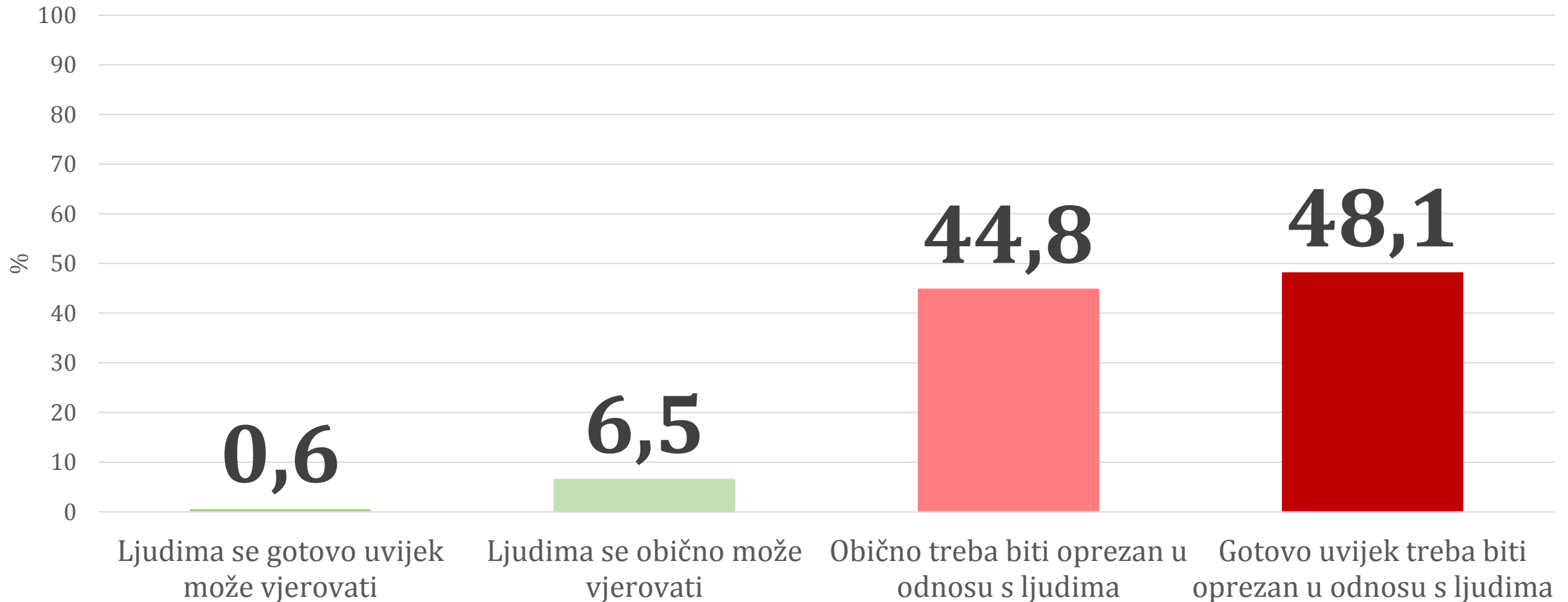
- Ljudima se gotovo uvijek može vjerovati
- Ljudima se obično može vjerovati
- Obično treba biti oprezan u odnosu s ljudima
- Gotovo uvijek treba biti oprezan u odnosu s ljudima

KOME VJEROVATI? - OPĆE POVJERENJE/POTREBA ZA OPREZOM

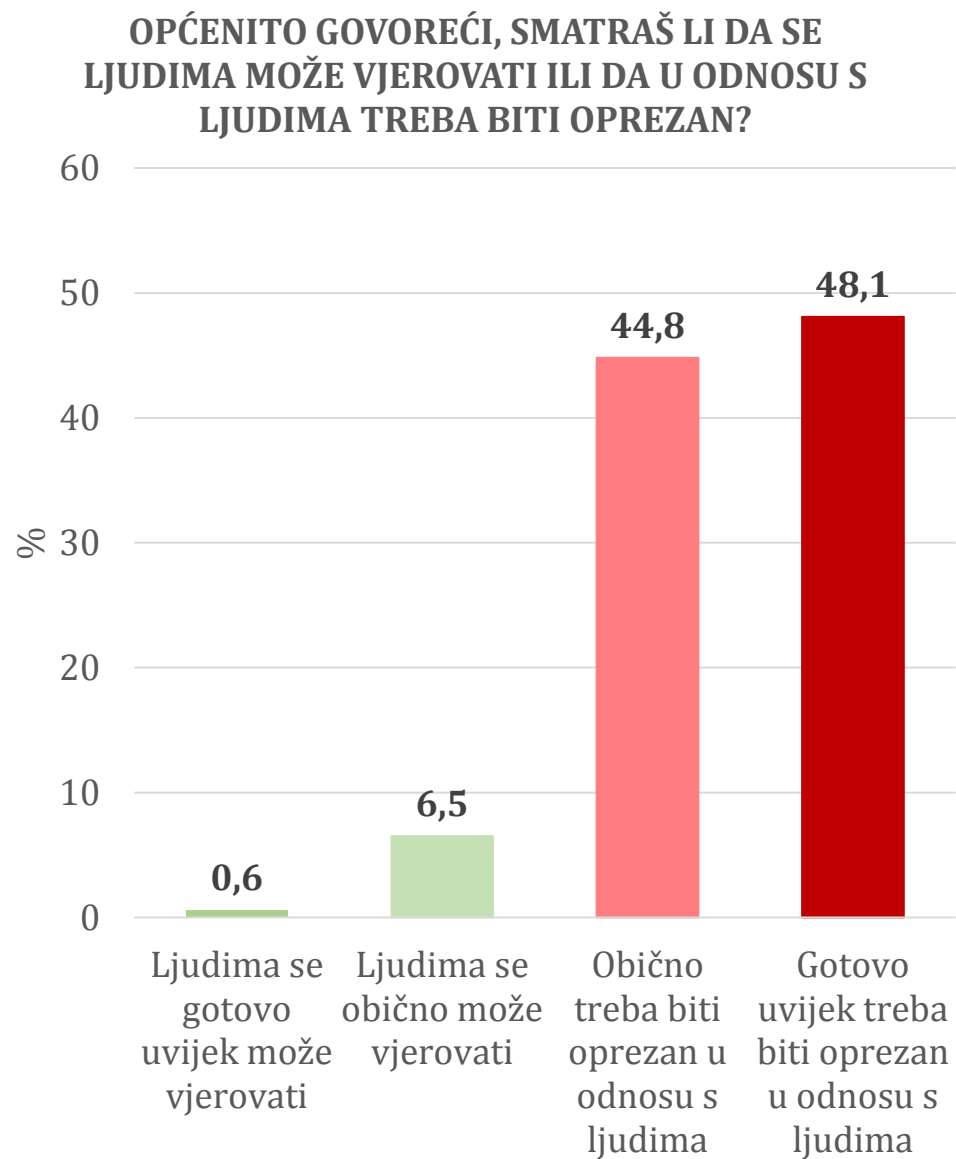
3. RAZRED SREDNJE ŠKOLE – LIPANJ 2022.

OPĆENITO GOVOREĆI, SMATRAŠ LI DA SE LJUDIMA MOŽE VJEROVATI ILI DA U ODNOSU S LJUDIMA TREBA BITI OPREZAN?

OPĆE POVJERENJE/OPREZ

3. RAZRED SŠ 2022.

OPĆE POVJERENJE/OPREZ

ISSP – OPĆA POPULACIJA 2020./21

	Ljudima se gotovo uvijek može vjerovati	Ljudima se obično može vjerovati	Obično treba biti oprezan u odnosu s ljudima	Gotovo uvijek treba biti oprezan u odnosu s ljudima
Danska	20,9	64,2	11	3,9
Norveška	15,1	67,7	12,5	4,7
Austrija	6,8	59,4	27,4	6,3
Češka	10,9	45,2	36,5	7,4
Švedska	10,5	60,2	21,6	7,8
Njemačka	4,4	51,3	36,5	7,8
UK	2,8	50,3	38,2	8,7
SAD	4,1	41	43,1	11,8
Francuska	3,2	39,9	41	15,8
Litva	4,5	35	43,3	17,3
Japan	1	37	42,9	19,1
Slovenija	3,8	25,5	48,9	21,8
Italija	2,3	24	51,5	22,2
HRVATSKA	3,1	21,1	50,1	25,8
Bugarska	3,6	14,6	51,4	30,4
Rusija	1,5	13,7	53,8	31

POVJERENJE U POJEDINE SKUPINE

UČENICI SU PITANI:

KOLIKO SE MOŽE VJEROVATI?

RODITELJIMA
RODBINI
PRIJATELJIMA
UČENICIMA IZ
RAZREDA
SUSJEDIMA

**KRUG OSOBNOG
KONTAKTA**

UČITELJIMA
POLICAJCIMA
POLITIČARIMA
ZNANSTVENICIMA
LIJEČNICIMA
SVEĆENICIMA
NOVINARIMA

**KRUG DRUŠTVENOG
OKRUŽJA**

OSOBAMA KOJE NE
POZNAJEŠ

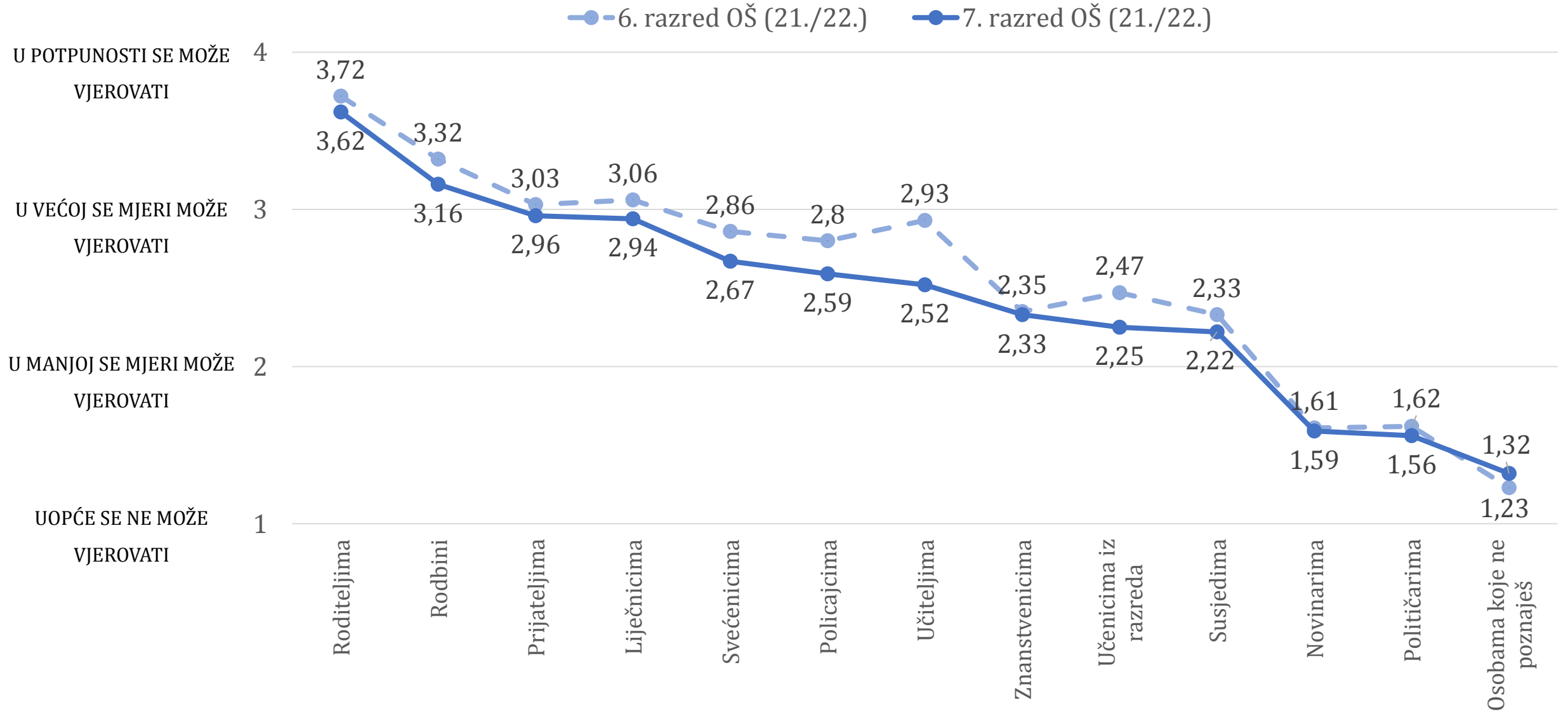
KRUG NEPOZNATIH

UOPĆE SE NE MOŽE VJEROVATI (1) – U MANJOJ SE MJERI MOŽE VJEROVATI (2) – U VEĆOJ SE MJERI MOŽE VJEROVATI (3) – U POTPUNOSTI SE MOŽE VJEROVATI (4)

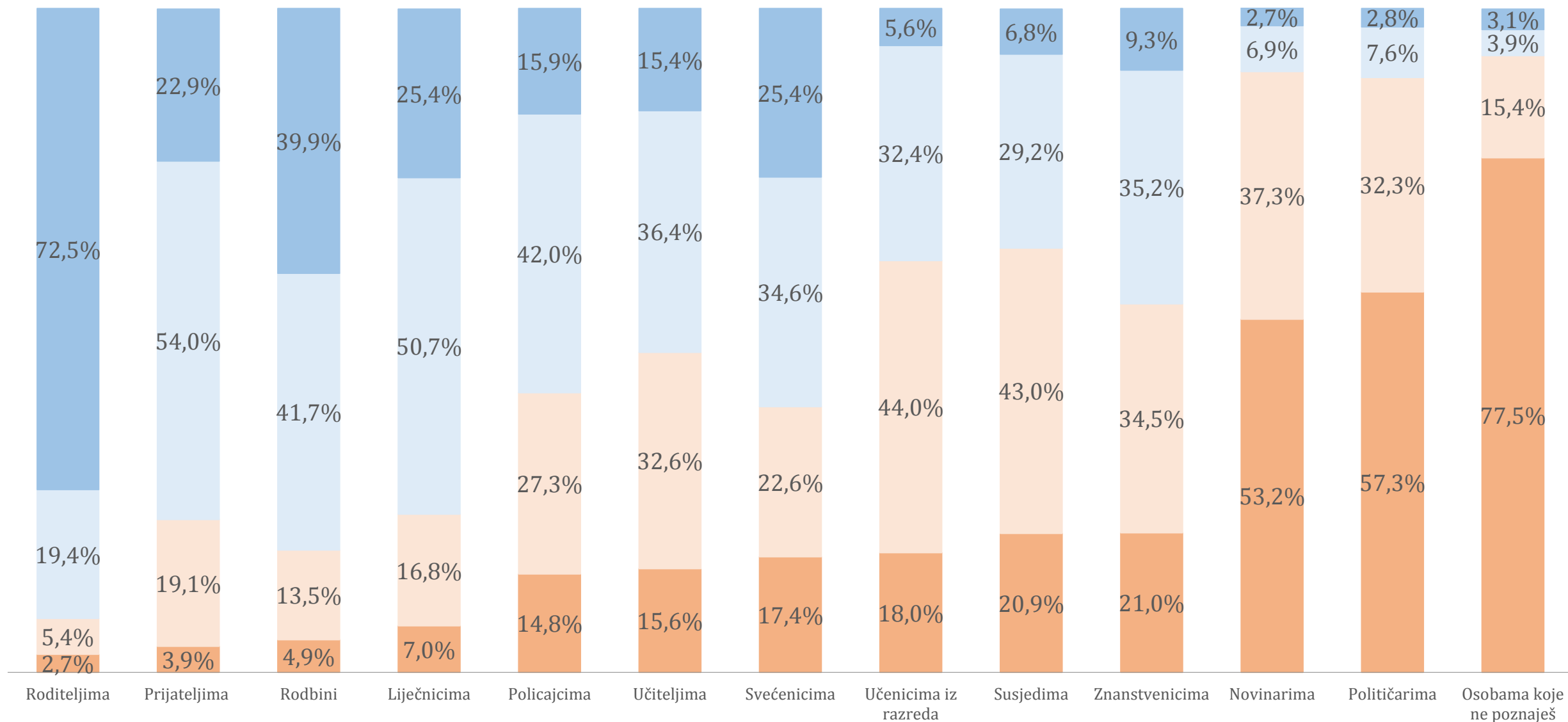
POVJERENJE U POJEDINE SKUPINE

KOLIKO SE MOŽE VJEROVATI:

POVJERENJE U POJEDINE SKUPINE – Koliko se može vjerovati? – 7. razred OŠ

■ Uopce se ne može vjerovati
 ■ U manjoj mjeri
 ■ U većoj mjeri
 ■ U potpunosti se može vjerovati

HRVATSKA KAO (NE)POŽELJNO MJESTO ODRASTANJA I ŽIVOTA

- Odgovori djece i mladih na pitanja o općem povjerenju/oprezu ne razlikuju se značajno među generacijama djece i mladih.
- U sve tri generacije prevladava pozicija opreza u odnosu s ljudima pri čemu u generaciji učenika 3. razreda srednjih škola dominantna je pozicija da "gotovo uvijek treba biti oprezan s ljudima".
- Vrlo mali postotak djece i mladih odgovara da se „ljudima gotovo uvijek može vjerovati”.
- Usporedba s rezultatima na općoj populaciji građanki i građana Republike Hrvatske ukazuje na znatne pomake k poziciji veće opreznosti u odnosu s ljudima.
- Usporedba s međunarodnim rezultatima smješta Hrvatsku u red društava u kojima se manji broj pojedinaca odlučuje za poziciju ‘povjerenja’.
- Rezultati o povjerenju u pojedine skupine ukazuju da učenici 7. razreda osnovnih škola najviše vjeruju svojim roditeljima i rodbini.
- U društvenom okružju najvišu razinu povjerenja dosežu liječnici, a najnižu političari.
- Usporedba promjena u povjerenju u pojedine skupine ukazuje na pad kroz vrijeme za većinu skupina (osim znanstvenika i novinara) te je posebice izražena za učenike iz razreda, učitelje, policajce i svećenike.

HRVATSKA KAO (NE)POŽELJNO MJESTO ODRASTANJA I ŽIVOTA

KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJU?

UČENICI SU PITANI:

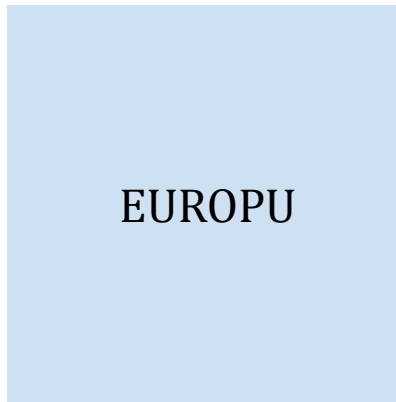
KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJEŠ U SLJEDEĆIH 20 GODINA ZA?

SEBE

HRVATSKU

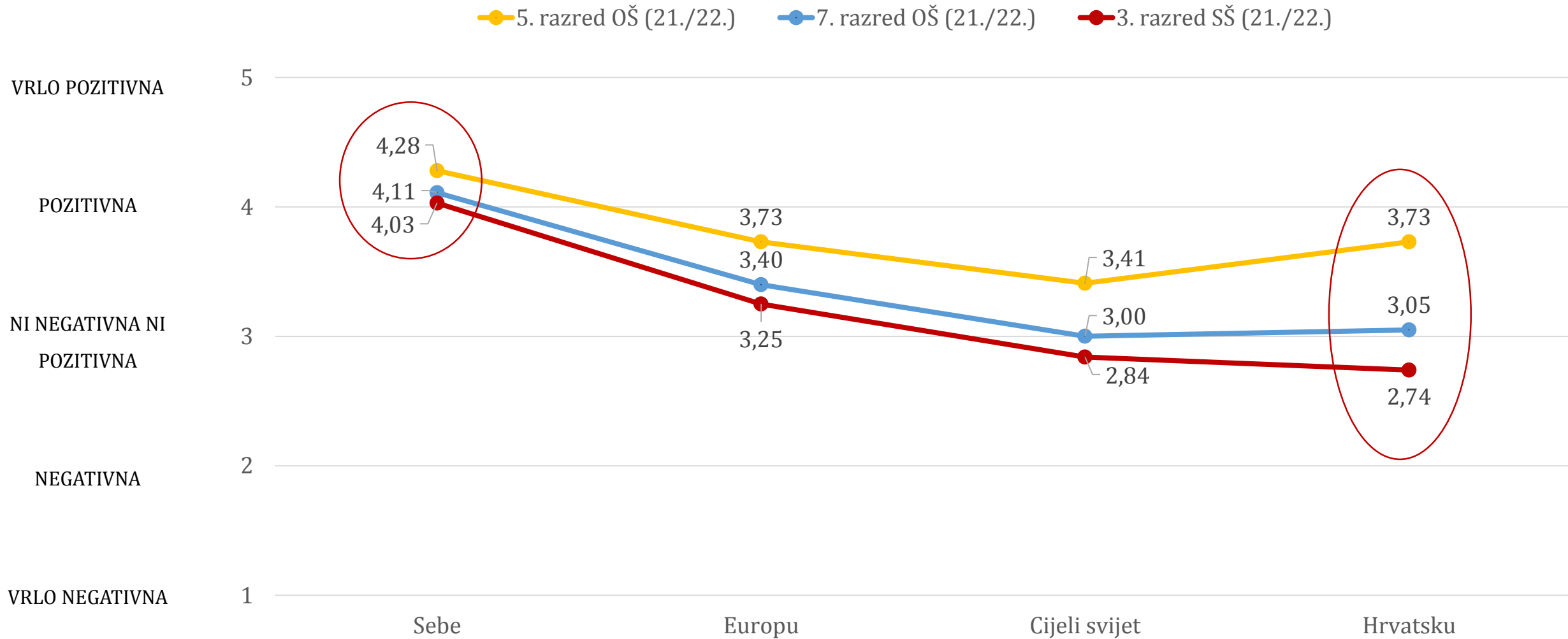
EUROPU

SVIJET

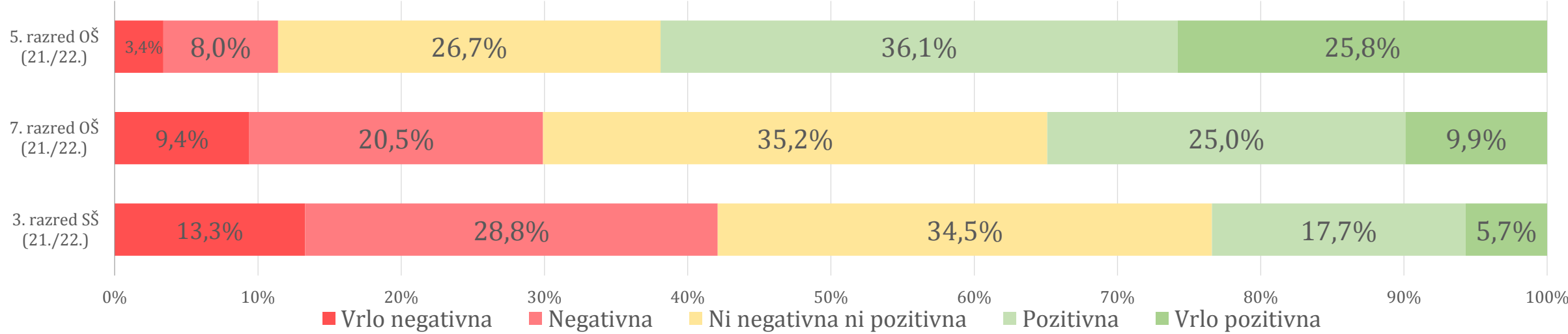
VRLO NEGATIVNU (1) – NEGATIVNU (2) – NI NEGATIVNU NI POZITIVNU (3) – POZITIVNU (4) – VRLO POZITIVNU (5)

KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJEŠ U SLJEDEĆIH 20 GODINA?

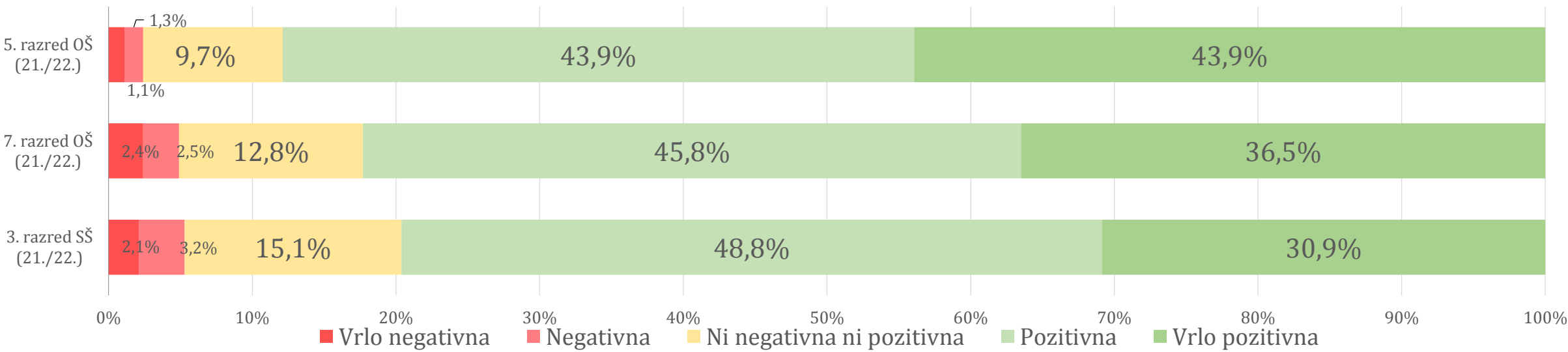

KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJU U SLJEDEĆIH 20 GODINA?

ZA HRVATSKU

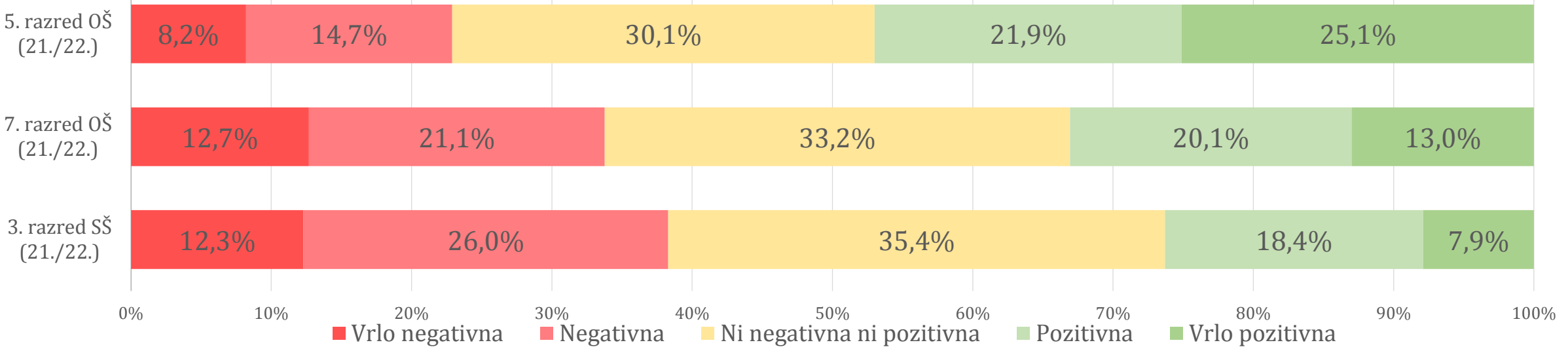

ZA SEBE

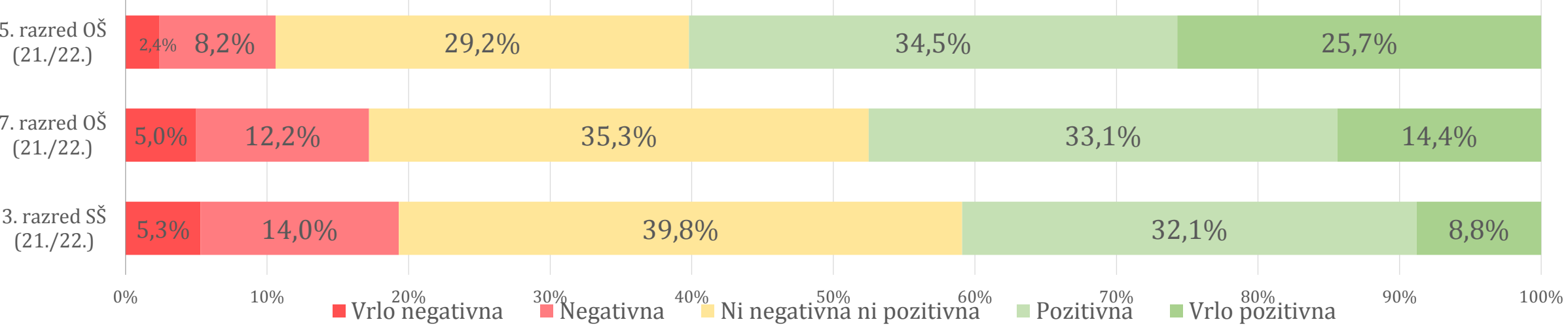

KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJU U SLJEDEĆIH 20 GODINA?

ZA SVIJET

ZA EUROPU

KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJU U SLJEDEĆIH 20 GODINA?

UDIO UČENIKA S POZITIVNOM PERSPEKTIVOM

	ZA SEBE	ZA HRVATSKU	ZA EUROPU	ZA SVIJET
5. RAZRED OŠ	87,8%	61,9%	60,2%	47,0%
7. RAZRED OŠ	82,3%	34,9%	57,5%	33,1%
3. RAZRED SŠ	79,7%	23,4%	40,9%	26,3%

KAKVU BUDUĆNOST OČEKUJU U SLJEDEĆIH 20 GODINA?

UDIO UČENIKA S POZITIVNOM PERSPEKTIVOM

	3. RAZRED SŠ 2018.* N = 4413	3. RAZRED SŠ 2022. N = 6685	RAZLIKA 2022. – 2018.
ZA SEBE	84,2%	81,0%	-3,2%
ZA HRVATSKU	17,8%	19,6%	+1,8%
ZA EUROPU	46,5%	40,1%	-6,4%
ZA SVIJET	33,4%	25,0%	-8,4%

* USPOREDBA ODGOVORA UČENIKA ČETVEROGODIŠNJIH I PETOGODIŠNJIH STRUKOVNIH I GIMNAZIJSKIH PROGRAMA S REZULTATIMA ISTRAŽIVANJA PROVEDENOG U LIPNJU 2018. NA NACIONALNO REPREZENTATIVNOM UZORKU UČENIKA 3. RAZREDA ISTOVJETNIH PROGRAMA

HRVATSKA KAO (NE)POŽELJNO MJESTO ODRASTANJA I ŽIVOTA

- Većina učenika u svim generacijama ima pozitivna očekivanja vlastite budućnosti.
- U generaciji učenika 5. razreda osnovnih škola više od 60% učenika očekuje pozitivnu budućnost za Hrvatsku i Europu.
- Učenici 7. razreda u znatno manjoj mjeri očekuju pozitivnu budućnost za Hrvatsku (34,9%) dok je pozitivno očekivanje za Europu na istoj razini.
- Generacija učenika srednjih škola u najmanjoj mjeri vidi pozitivnu budućnost za Hrvatsku (23,4%), svijet (26,3%) i Europu (40,9%).
- Razlika među generacijama posebice je izražena za procjenu pozitivne budućnosti Hrvatske te se razlikuje 38,5% između učenika 5. razreda osnovnih škola i 3. razreda srednjih škola.
- Usporedba s rezultatima iz 2018. godine ukazuje na negativnu razliku u procjenama budućnosti Europe i svijeta te osobne budućnosti.
- Jedina pozitivna promjena je u povećanju udjela učenika četverogodišnjih i petogodišnjih programa 3. razreda srednjih škola koji vide budućnost Hrvatske pozitivnom.

ZAKLJUČAK

HRVATSKI SUSTAV ODGOJA I
OBRAZOVANJA DOBRO JE
REAGIRAO U PANDEMIJI

NEGATIVNE POSLJEDICE PANDEMIJE
SE VREMENOM NA OSOBNOJ RAZINI
POSTUPNO UBLAŽAVAJU

NEGATIVNE POSLJEDICE PANDEMIJE
NA ŠKOLSKA ISKUSTVA DIJELOM
OSTAJU I NUŽNO IH JE ADRESIRATI

VEĆINA DJECE I MLADIH SU OK, ALI...

ZNAČAJAN DIO DJECE I MLADIH
(POSEBICE DJEVOJAKA) NUŽNO
TREBA SUSTAVNU PODRŠKU
MENTALNOM I SOCIJALNOM
ZDRAVLJU

PITANJE POVJERENJA KLJUČNO JE
ZA NADOLAZEĆA DESETLJEĆA U
HRVATSKOJ

SVI U JAVNOM PROSTORU TREBAJU
UČINITI MAKSIMALAN NAPOR DA
POKAŽU I DOKAŽU MLADIM LJUDIMA
DA JE U ŽIVOTU JEDINO VRIJEDNO I
MOGUĆE...

VJEROVATI LJUDIMA!!!

HVALA!

ZA DODATNE INFORMACIJE:

boris@idi.hr
zrinka@idi.hr

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja
The Centre for Educational Research and Development

